

**СТРАТЕГИЈА
РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
ГРАДА КИКИНДЕ
2019–2023.**

Садржај

РЕЗИМЕ	2
1. ВИЗИЈА	2
2. МИСИЈА	2
3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	3
4. КОНТЕКСТ ГРАДА КИКИНДЕ	5
4.1. Географски подаци	5
4.2. Кратак историјат Града Кикинде	6
4.3. Демографски подаци	8
4.4. Социо-економске карактеристике	13
4.5. Привреда	17
5. АНАЛИЗА АКТЕРА КЉУЧНИХ ЗА УСПЕХ СТРАТЕГИЈЕ	20
5.1. Локална самоуправа - Град Кикинда	20
5.2. Центар за социјални рад Кикинда	24
5.3. Геронтолошки центар Кикинда	30
5.4. Центар за пружање услуга социјалне заштите	32
5.5. Образовне институције	32
5.6. Здравство	33
5.7. НСЗ – Филијала Кикинда	35
5.8. Цивилни сектор	35
6. СВОТ АНАЛИЗА	40
7. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА	41
8. ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ /ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	41
8.1 Општи преглед корисника система социјалне заштите	41
8.2 Стара лица	47
8.3 Деца и млади	48
8.4 Особе са инвалидитетом	49
8.5 Ромска популација	51
9. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА	53
10. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	55

РЕЗИМЕ

Стратегија развоја социјалне заштите града Кикинде за период 2019–2023. има за циљ да град Кикинда буде социјално развијена заједница у систему сервиса и услуга.

До наведеног циља Стратегија предвиђа да се стигне кроз унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга, развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора, руководећи се следећим принципима и вредностима:

1. Поштовање и унапређивање основних људских права
2. Принцип једнаких могућности
3. Интегрални приступ
4. Партиципативност
5. Транспарентност

Као циљне групе којима је најпотребније унапређење социјалног статуса у граду Кикинди, препознати су:

1. Старији
2. Деца и омладина
3. Особе са инвалидитетом и
5. Роми

У припремном процесу рада извршена је анализа стања и потреба као основ за дефинисање проблема и дијагнозу стања. Из утврђеног чињеничног стања изведени су закључци о циљној групи из којих су уследиле препоруке и интервенције са специфичним циљевима и задацима.

1. ВИЗИЈА

Град Кикинда је заједница задовољних и друштвено укључених људи са једнаким шансама, у којој локална самоуправа и институције одговорно брину за све грађане.

2. МИСИЈА

Град Кикинда, у сарадњи свих актера из заједнице, и кроз успостављање регионалних и интерсекторских партнерстава, остварује права грађана на социјалне услуге и садржаје и тако доприноси друштвеној кохезији читаве заједнице.

3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

- **Поштовање и унапређивање основних људских права** - Неговање толеранције и разумевање различитости, одсуство сваке дискриминације засноване на постојању инвалидитета, полних, расних, језичких, верских, етничких и свих других разлика и неговање и унапређивање међусобног разумевања и равноправности.
- **Принцип једнаких могућности** - Обезбедити могућност коришћења услуга социјалне заштите за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора.
- **Интегрални приступ** - Неговање разноврсности и компатибилности социјалних сервиса и услуга и заједничког проактивног деловања и наступања према корисницима.
- **Партиципативност** - Обезбеђење учешћа корисника у доношењу одлука о начину задовољавања његових потреба и одговорност за лични избор сервиса и услуга, као и личну ангажованост у оквиру његових могућности. Неговање подршке кориснику за активирање и развој личних ресурса и потенцијала за самостално задовољавање потреба у циљу смањења зависности од социјалних услуга.
- **Транспарентност** - Увремењено, актуелно, отворено извештавање јавности, корисника и свих заинтересованих циљних група о могућностима, процесима или резултатима у раду социјалних сервиса и услуга у свим сферама деловања.

4. КОНТЕКСТ ГРАДА КИКИНДЕ

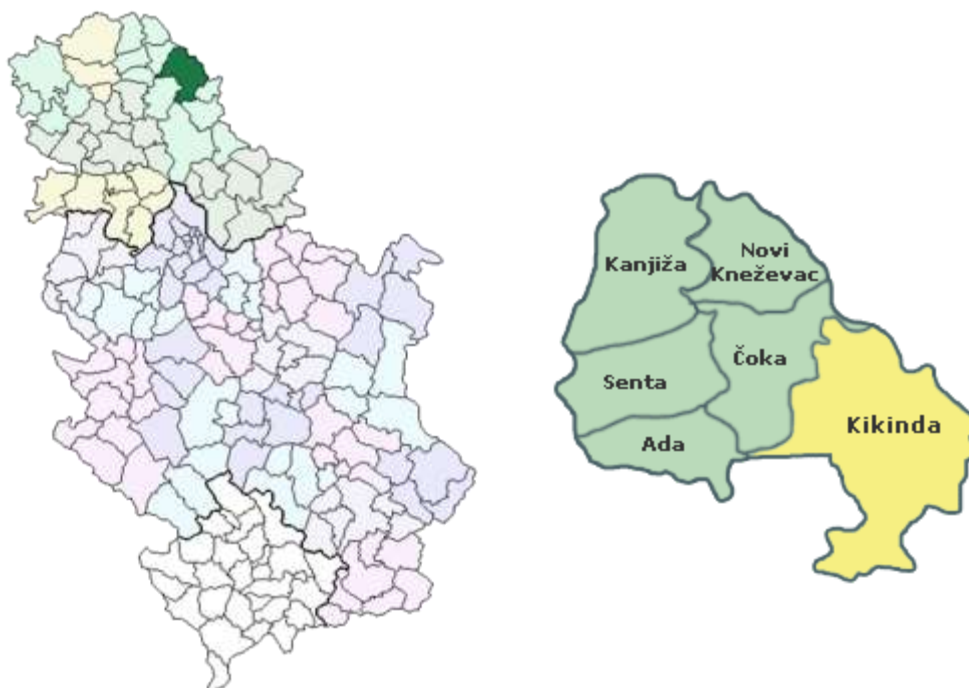
4.1. Географске одлике

Територија Града Кикинда налази се у северном делу Баната, на 7,5 км од румунске и 60 км од мађарске границе. Простире се на 783 км² и са нешто мање од 60.000 становника Кикинда спада међу веће локалне самоуправе у Војводини. Општине са којима се граничи Град Кикинда су: Чока на север-северозападу, Ада (малим делом) на западу, Нови Бечеј на запад-југозападу, Зрењанин и Житиште на југу, и Нова Црња на југозападу. На истоку и североистоку граница Града представља и државну границу са Румунијом. Кикинда је административни центар Севернобанатског округа, средиште економског и друштвеног живота овог дела Војводине.

Подручје Град Кикинде образује град Кикинда и девет насељених места: Мокрин, Наково, Банатско Велико Село, Нови Козарци, Руско Село, Банатска Топола, Башаид, Иђош и Сајан. Путном и железничком мрежом Град је добро повезан са осталим деловима Војводине и Србије. Удаљеност Кикинде од неких значајнијих центара је следећа: Нови Сад: 97 км, Београд: 128 км, Темишвар (Румунија): 69 км, Сегедин (Мађарска): 88 км.

Град Кикинда се налази на Банатској лесној тераси. До половине 19. века, град је имао речицу Галацку, огранак Мориша. Након великих поплава 1857. године, ток Галацке је одсечен од Мориша и претворен је у канал за прикупљање сувишне кишнице.

График 1: Положај Града Кикинде у Републици и округу

Подручје Кикинде спада у област умереноконтиненталне климе са великим годишњим колебањима температуре. Прелази између годишњих доба су нагли, нарочито између зиме и

пролећа. Најчешћи ветрови су кошава и северац. Годишње у просеку падне 556,3 мм кише и снега по квадратном метру. Просечна релативна влага ваздуха износи 73%.

Геолошки посматрано, подручје Града Кикинда лежи на стенским масама кристаластих шкриљаца велике дубине (до 1.700 м), над којима се простиру лесовидне глине и алувијалне насlage пескова. Подручје Града је геолошки веома истражено, мада се и даље истражује.

Природни ресурси Кикинде су пољопривредно земљиште и минералне сировине: а) угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остали природни гасови; б) неметаличне минералне сировине и сировине за добијање грађевинског материјала (глина) и песак; в) геотермалне воде. Територија Града Кикинде је богата налазиштима нафте и гаса, која се експлоатишу и даље истражују. Налазишта су углавном концентрисана на три простора – Кикинда, Мокрин и Кикинда-Варош. Глина високог квалитета експлоатише се на територији Града и користи у индустрији грађевинског материјала. Цео простор Града Кикинда представља истражни простор геотермалних вода. С обзиром да су истражене геотермалне бушотине, постоје предуслови за коришћење овог потенцијала као извора обновљиве енергије мањих капацитета за производњу топлотне енергије за потребе пољопривредне производње и бањског туризма.

Укупна обрасла шумска површина на територији Града Кикинде износи 214 ха што чини шумовитост од 1,16%. Највећи комплекси шума налазе се уз каналску мрежу. У Граду се налази специјални резерват природе Пашњаци велике дропље.

4.2. Кратак историјат Града Кикинде

Град Кикинда налази се на простору који је богат траговима старих и ишчезлих култура и цивилизација. Многобројни археолошки налази сведоче да су овде људи живели још у времену од пре седам хиљада година. Међутим, континуитет тог трајања често је нарушаван и прекидан. Људи су се насељавали и одлазили, бивали и нестајали, а све у зависности од многобројних и различитих историјских околности.

Назив Кикинда први пут је забележен почетком 15. века и то у облику Kőkényd, а највероватније је означавао, заједно са називом Ецехида, име више мањих насеља, односно добара угарских, а затим и српских деспота. Данашњи назив града јавља се први пут на географској карти 1718. године као Gross Kikinda и тада не обележава насеље, већ ненасељен простор-пустару.

Историја савремене Кикинде може се у континуитету пратити почев од пре 250 година, тачније од 1751-1753. године, када је подручје на којем се данас град налази насељено. Први насељеници били су Срби, аустријски граничари који су штитили границу од Турака на Моришу и на Тиси и који су, након Пожаревачког мира склопљеног између Аустрије и Турске, када Турци губе Банат, практично остали без свог основног занимања. Новоосновано насеље брзо се организовало, а бивши граничари привикли на нов, ратарски начин живота. Коју деценију касније, поред Срба, насељавају се и Немци, Мађари, Јевреји..

Двадесетак година након оснивања насеља, 12. новембра 1774. године, аустријска царица Марија Терезија посебном привилегијом формира Великокикиндски привилеговани диштрикт (округ), као специфичну феудалну управну јединицу са седиштем у Кикинди. У саставу диштрикта, поред Кикинде, било је још девет насеља српских граничара у северном средњем Банату. Становници ових места имали су за то време, значајне економске, па и политичке повластице у оквиру аустријске монархије. Диштрикт је функционисао, са прекидима, све до 1876. године, када се укида, а Кикинда организационо и управно припада новооснованој Торонталској жупанији чије је седиште било у Бечкерек (Зрењанину) и која је обухватала готово читав Банат (српски, мађарски и румунски).

и

У XIX веку, а нарочито у његовој другој половини, почиње индустријализација, подиже се прва фабрика цигле и црепа, уместо суваче јављају се парни млинови. До тада мали производни огранак у оквиру циглане браће Бон прераста у Ливницу (подигнута 1908. године као самостални погон).

Почетком XX века долази до јачег развоја занатства и индустрије. При крају првог светског рата 1918. године Кикинда је ослобођена аустро-угарске хегемоније и улази у састав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, постаје погранично подручје на граници са новоформираним државама Румунијом и Мађарском. Период између два светска рата је период стагнације.

Након само двадесетак година мира, Кикинда улази у бурно раздобље новог, другог, светског рата. Ослобођена је 6. октобра 1944. године. Овога пута држава остаје иста, али се битно мења њена економско-политичка организација и структура.

Кикинда је ослобођена 1944. године. а последица рата је промена етничке структуре општине, пострадао немачко и јеврејско становништво, замењују досељеници из Босне и Херцеговине и 1945. године у општину Кикинда досељава неколико хиљада породица.

Раздобље од половине шездесетих до половине осамдесетих година 20. века, обележено је динамичним развојем града. Нове фабрике и производни погони, нове стамбене зграде и насеља, разни објекти општег друштвеног стандарда, поплочане улице... истакли су и уобличи урбану димензију Кикинде.

4.3. Демографски подаци

Број становника, стање и тенденције

Према упоредним подацима са пописа, број становника Града растао је почевши од завршетка Другог светског рата до 1981. године, од када константно опада. Према подацима са

пописа из 2011. године, у Граду Кикинди живи 59.329 становника, што је за 7.673 (11,45%) мање него на попису из 2002. У поређењу са просеком смањења броја становника на нивоу АП Војводине (4,93%) и Републике Србије (4,15%), овај пад је значајно већи и указује на озбиљну депопулацију Града. Ова негативна тенденција се, нажалост, наставља, тако да је према процени Републичког завода за статистику (РЗС) Град средином 2016. године имао 55.998 становника.

Главни узроци смањења броја становника јесу негативан природни прираштај и миграција становништва. Ако се посматра период од деведесетих година до данас, запажа се појава двосмерне миграције. Реч је о тзв. економској миграцији у оквиру које се знатан број младих преселио из села у Кикинду или из Кикинде у веће градове, али и у иностранство. Најчешћи разлог за ове миграције је незапосленост.

Табела 1: Број становника Града Кикинда, 1948/2011.

Година пописа	Институционалне јединице	
	Република Србија	Град Кикинда
1948	6.527.966	64.251
1953	6.979.154	64.685
1961	7.642.227	68.562
1971	8.446.591	68.915
1981	9.313.677	69.864
1991	7.595.636	69.743
2002	7.500.031	67.002
2011	7.186.862	59.453

РЗС, Попис 2011.

Од укупно 10 насеља, једно насеље има мање од 1.000 становника, 7 су у имају од 1.001–3.000 становника, једно (Мокрин) има мало изнад 5.000 становника а град Кикинда популационо доминира са 37.676 становника, што чини 63,50% укупног становништва у Граду. Последњи попис показује да на територији Града доминантније урбано становништво – 38.065 (64,02%), мада је значајан и удео руралног становништва.

Старосна структура становништва

Табела испод показује нам да су у становништву Града Кикинде доминантније старије старосне групе. Деце до 14 година је 8.813 (14,82%), што је у нивоу републичког просека, који је и сам неповољан. Младих, узраста 15-29 година има 11.323 (19,04%), што је нешто изнад републичког просека (18,39%). Одраслих узраста 30-49 година има 16.923 (28,46%), а одраслих 50-64 година је 13.279 (22,33%). Пунолетно становништво чини 82,79% популације.

Старих лица (65 и више година) има укупно 9.786, што чини 16,46% укупне популације и изнад је републичког просека (14,94%). Стара лица, дакле, чине шестину становништва. Највише је особа 70-74 година старости – 2.880 (5,53% укупне популације), док је 2.709 особа

старих 65-69 година (5,20% укупне популације). Такође, приметно је већи број старих жена у односу на мушкарце, у свим старосним категоријама старих лица.

На основу наведених података може се закључити да старосна структура Града није најповољнија због значајног процента старијег становништва којег има више него деце (до 14 година старости), а тек мало мање од младих становника (15-29 година старости).

Табела 2: Структура становништва према старости и полу, попис 2011.

Пол	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
Мушки	29102	1305	1436	1757	1942	2001	2016	2011	1984	2129	2349
Женски	30351	1240	1408	1667	1757	1810	1797	1920	1890	2219	2421
Укупно	59453	2545	2844	3424	3699	3811	3813	3931	3874	4348	4770

50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 +	Пунолетно становништво
2503	1736	2303	1212	1201	855	450	190	23842
2584	1742	2411	1497	1679	1405	823	474	25379
5087	3478	4714	2709	2880	2260	1273	664	49221

РЗС, Попис 2011.

Према подацима РЗС из 2016. године просечна старост становништва Града Кикинде износи 43,46 година, што је мало више од републичког просека који износи 42,88 година, као и од просека АП Војводине који је 42,51 година. У складу са овим и индекс старења у Граду, који износи 147,0, већи је у односу на Републику Србију (139,5) и нарочито АП Војводину (133,6).

Полна структура

Полна структура становништва је релативно добра, с обзиром да, према попису из 2011, у Граду живи 29.102 мушкараца (48,95%) и 30.351 жена (51,05%), што говори да је популација полно уједначена. Жене су доминантније у популацији старих лица, нарочито у категорији 80 и више година, где их има 2-3 пута више него мушкараца.

Природни прираштај

Пад броја становника узрокован је на првом месту јако негативним природним прираштајем, који износи -9,2 на 1.000 становника, што је доста лошије од републичког просека који износи -5,1, а који је и сам лош. Ово је изузетно негативна демографска карактеристика и потребно је учинити све да се овакав тренд измени.

Табела 3: Природни прираштај у Граду Кикинди

Живорођени		Умрли		Природни прираштај	
број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника
451	8,1	965	17,2	-514	-9,2

РЗС – Витални догађаји, 2016.

На основу претходних чињеница можемо закључити да је општа демографска ситуација у Граду Кикинди неповољна. Дошло је до пада укупног броја становника, као и погоршања старосне структуре и виталних карактеристика популације (опadaње стопе наталитета и пораст удела становништва старијег од 60 година). Становништво у Граду налази се у стадијуму демографске старости, што значи да су изражени негативни природни прираштај, ниски наталитет и фертилитет и висока стопа морталитета.

Животни век

Очекивани животни век деце рођене 2014-2016. је у случају мушке деце 71,00 година, а женске 76,00, што је мало мање и у односу на АП Војводину (мушка деца 71,79 а женска деца 77,31), и у односу на Републику Србију (мушка деца 73,01 а женска деца 77,98).

Домаћинства и породице

У Граду Кикинди је на последњем попису регистровано укупно 21.681 домаћинство, са просечним бројем чланова од 2.74 (републички просек је 2,88). Највећи број домаћинстава, њих 5.911 има 2 члана (27,26%), док је нешто мањи број самачких домаћинстава, чак 5.007, односно 23,09%.

Табела 4: Домаћинства, према броју чланова

Број чланова	Укупно	Са 1 чланом	2	3	4	5	6 и више чланова	Просечан бр. чланова
Број домаћинстава	21.681	5.007	5.911	4.404	3.941	1.508	910	2,74

РЗС, Попис 2011.

У Граду је на попису 2011. регистровано 17.777 породица, од чега 8.555 брачних парова са децом а чак 4.972 без деце. Самохраних мајки је 2.538 (14,28% свих породица), а очева 684 (3,85%). Подаци показују да је у Граду скоро трећина породица, тј. брачних и ванбрачних парова без деце, што је забрињавајући податак.

Табела 5: Породице, према типу и броју чланова

Укупно	Тип породице					
	брачни пар без деце	ванбрачни пар без деце	брачни пар са децом	ванбрачни пар са децом	мајка са децом	отац са децом
17.777	4972	448	8555	581	2537	684

Етнички састав

Посматрано према етничкој структури, две трећине становништва града чине Срби (75,43%). За њима по бројности следе Мађари (12,23%) и Роми (3,33%). Остале етничке групе заступљене су у малом проценту, а 3,88% особа је неодређено.

Табела 6: Најзаступљеније нације и етничке групе у Граду Кикинди

Националност	Број	Удео у укупном становништву (%)
Срби	44.846	75,43
Мађари	7.270	12,23
Роми	1.981	3,33
Југословени	331	0,56
Неодређени	2.310	3,88
Регионална припадност	1.190	2,00
Непознато	533	0,90

РЗС, Попис 2011.

Образовна структура

У Граду Кикинди без школске спреме је 1.356 лица старих 15 и више година, односно 2,64% овог контингента становника, што је у рангу републичког просека, који износи 2,68%. Непотпуно основно образовање има 6.218 лица, односно 12,13%, што је изнад републичког просека (10,99%). Само основно образовање има 11.782 лица, што чини нешто мање од четвртине становништва Града старости 15 и више година (22,99%). Највише је лица са завршеном средњом школом – 25.563 (49,87%), док је са високим образовањем 3.710 лица (7,24%), што је мање од републичког просека (10,59%).

Табела 7: Становништво старо 15 и више година према школској спреми и полу

Школска спрема	Укупно	Без школске спреме	Непотпуно основно образ.	Основно образ.	Средње образ.	Више образ.	Високо образ.	Непознато
Укупно	51.257	1.356	6.218	11.782	25.563	2.506	3.710	122
мушкарци	24.903	356	2.220	5.333	14.037	1.159	1.743	55
жене	26.354	1.000	3.998	6.449	11.526	1.347	1.967	67

РЗС, Попис 2011.

Посматрано према полу, жене су укупно гледано лошије образовне структуре од мушкараца. Троструко је већи број жена које су без школске спреме од мушкараца. Такође, жена са непотпуним образовањем је скоро дупло више него мушкараца.

Изложене чињенице показују нам да образовна структура становништва није најбоља – испод је републичког просека који и сам није нарочито повољан. Нарочито је незадовољавајућа образовна структура женске популације.

Табела 8: Неписмено становништво старо 10 и више г. према полу и старости

Кикинда	Пол	Укупно	Неписмени							
			Свега	Учешће у укупном ст.	10-14 г.	15-19	20-34	35-49	50-64	65 и више
	с	54.064	1.019	1,88	15	16	137	109	205	537
	м	26.361	264	1,00	9	9	61	47	75	63
	ж	27.703	755	2,73	6	7	76	62	130	474

РЗС, Попис 2011.

У Граду Кикинди живи 1.019 необразованог становништва, што чини 1,88% укупног становништва старог 10 и више година, што је мало испод републичког просека који износи 1,96%. Посматрано према полу, три пута је више неписмених жена од мушкараца. Више од половине неписмених – 52,70%, чине стара лица, са 65 и више година. Може се констатовати да Град Кикинда има проценат неписмених лица у нивоу републичког просека – међу којима доминирају стара лица, а међу њима лица женског пола.

У Граду Кикинди укупно је 16.228 компјутерски писмених лица старијих од 15 година, што чини 31,66% овог контингента становништва. Ово је нешто мање од републичког просека који износи 34,21%. Компјутерски је неписмено 27.081 лица (52,83%). Дакле, знатно је више компјутерски неписмених него писмених лица.

4.4. Социо-економске карактеристике

Степен развијености

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину, степен развијености Града Кикинде је нешто испод републичког просека, и то у распону од 80 % до 100% републичког просека, што га сврстава у другу групу локалних самоуправа према степену развијености.

Привредни ресурси

Под утицајем економске кризе и различитих економско неповољних околности током ранијих година у Граду Кикинди угашено је више од половине својевремено успешних фирми. Велики број радника је остао без посла, а она предузећа која су некако успела да опстану или се приватизују су осетно редуковала пословање и смањила зараде запослених. Највећи број запослених у индустрији ради у фабрикама: Ливници Цимос, Ливници „Ле Белијер”, фабрици кекса „Банини”, ДОО Ангропромет. Из стечаја је изашло АД „Тоза Марковић”. Настављена је производња у „Метанол”-у, отворене су нове фабрике (као што је мултинационална компанија

„Zorras”) и у наредним година планира се покретање производње и отварање предузећа страних инвеститора.

Извор прихода

Према попису из 2011. године, 17.011 лица (28,61%) као извор средстава за живот има зараду или друга примања по основу рада, што је испод републичког просека (30,08%). Са друге стране, у Граду је живело 22.263 издржаваних лица, односно 37,45% становништва. Ово је ипак нешто боље од просека у Републици Србији који износи 38,79%. Пензију прима 14.184 лица, што је скоро четвртина становника (23,86%), и нешто је изнад републичког просека (22,68%). Социјална примања као средства за живот има 2.447 лица, односно 4,19% становништва, што је доста изнад републичког просека (1,97%). Ови параметри указују на недовољно добру економску ситуацију становништва.

Табела 9: Становништво према изворима средстава за живот

Извор прихода	Зарада или друга примања по основу рада	Пензија	Приходи од имовине	Социјална примања	Зајам/ уштеђевина	Новчана накнада за незапослене	Издржавано лице
Бр.	17.011	14.184	1.164	2.447	115	308	22.263

РЗС, Попис 2011.

Посматрано према домаћинствима највећи број домаћинстава – једна трећина – као извор прихода има пензију, што је око 2% више него на републичком нивоу. Зараду у непољопривреди има 28,44% домаћинастава а мешовите приходе 27,56%. Приходе путем социјалних примања има 884 домаћинстава, односно 4,08%, што је доста више од републичког просека који износи 1,90%. Укупно 365 домаћинстава су без икаквих прихода (1,68%), и ово стање је боље од републичког просека који износи 2,73%.

Табела 10: Домаћинства према изворима прихода

Извор прихода	Укупно	Зарада у пољопр.	Задара у непољопр.	Пензија	Социјална примања	Друге врсте прихода	Мешовити приходи	Без прихода
Бр.	21.681	422	6.167	7.065	884	803	5.975	365

РЗС, Попис 2011.

Просечна месечна зарада

Према подацима РСЗ просечна бруто зарада у Граду Кикинди исплаћена у јануару 2018. године износила је 64.598 динара и за 4.620 динара нижа је од просека у Републици Србији, који је износио 69.218. Просечна зарада без пореза и доприноса износила је 46.666 динара, док је републички просек износио 50.048 динара. Примања у Граду Кикинди су, дакле, испод републичког просека, али су ипак највећа у Севернобанатском округу, у којем је просечна бруто плата 62.226 динара.

Према попису из 2011. у Граду Кикинди економско је активно 23.026 лица, од чега занимање обавља 18.064 лица. Економски неактивно је 36.427 лица, од чега је највећи број пензионера, а потом деце млађе од 15 година. У 2016. години, према подацима РСЗ-а радни контингент становништва (15-64 година) износио је 37.648 становника.

Број запослених у Граду Кикинди износи 15.232, од тога 8.547 мушкараца и 6.685 жена. Укупно 6,5% запослених лица има завршен факултет. Према подацима Републичког фонда ПИО Филијала Кикинда 42% запослених су запослена лица непознате стручне спреме, 27,4% запослених су старији од 50 година. Најмањи број запослених припада категорији младих до 30 година старости (13,4%).

Незапосленост

Незапосленост је један од најтежих економских и социјалних проблема како у Србији тако и у Граду Кикинди, где је висок ниво незапослености присутан већ дужи низ година. Општа привредна и друштвена кретања непосредно су се одразила на стање и кретање на тржишту рада и у области запослености и запошљавања.

Према подацима НСЗ, Филијала Кикинда, у Севернобанатском округу било је 9.573 незапослених, од чега у Граду Кикинди 4.234 (2.186 жена).

Табела 11: Преглед броја незапослених у општинама Севернобанатског округа у 2017

Ада	Кањижа	Кикинда	Нови Кнеж.	Сента	Чока	Укупно
564	1.644	4.234	1.047	1.171	913	9.573

Национална служба за запошљавање Филијала Кикинда, децембар 2017.

Иако је проценат незапослености у Граду висок, приликом упоредног хронолошког приказа примећујемо тренд смањења незапослености у протекле три године. Број незапослених се у 2017. години смањио за 1.320 лица, односно 23,77% у односу на 2015. годину. Убедљиво је највише незапослених са незавршеном основном школом (1. степен стручне спреме) – 40,03%, док следе лица са завршеном четворогодишњом средњом школом – 23,43% и трогодишњом средњом школом – 21,37%. На евиденцији је и 5,43% лица са високим образовањем.

Табела 12: Трогодишњи преглед броја незапослених, 2015–2017.

Степен стручне спреме	2015. Укупно	Жене	Степен стручне спреме	2016. Укупно	Жене	Степен стручне спреме	2017. Укупно	Жене
укупно	5554	2675	укупно	4608	2229	укупно	4234	2186
I	1897	857	I	1591	695	I	1695	809
II	263	99	II	207	76	II	182	71
III	1341	512	III	1031	393	III	905	395
IV	1419	841	IV	1220	727	IV	992	623
V	20	3	V	17	2	V	18	4
VI-1	162	97	VI-1	128	83	VI-1	108	75
VI-2	103	68	VI-2	115	73	VI-2	104	72

VII-1	345	196	VII-1	292	177	VII-1	223	133
VII-2	4	2	VII-2	7	3	VII-2	7	4
VIII	0	0	VIII	0	0	VIII	0	0

Национална служба за запошљавање, Филијала Кикинда

Посматрано према старосној доби, највише је незапослених старије животне доби, преко 50 година. Висок је и проценат незапослених младих (15-29 година) – 20,22%.

Табела 13: Преглед броја незапослених лица по старости и полу, децембар 2017.

Старосна доб	Укупно	Жене
15-19	144	57
20-24	348	168
25-29	364	200
30-34	415	260
35-39	479	266
40-44	500	321
45-49	518	277
50-54	576	313
55-59	575	268
60-64	315	56
Укупно	4234	2186

Национална служба за запошљавање, Филијала Кикинда

Уочени тренд смањења незапослености наставља се и у 2018. години. Према најновијим подацима НСЗ из априла 2018. у Граду је укупно 4.078 незапослених, од чега је 2.139 жена. Ипак, у току истог месеца пријављено је свега 146 потреба за запошљавањем од стране потенцијалних послодаваца. У априлу је на територији Града запослено 573 лица од чега 154 лица са евиденције НСЗ.

Табела 14: Незапослена лица према евиденцији НСЗ, април 2018.

Незапослена лица	Новопријављени	Пријављене потребе за запошљавањем	Запошљавање	Запослено са евиденције
4.078	249	146	573	154

НСЗ, Месечни статистички билтен

Сиромаштво

Према подацима Светске банке и РЗС стопа ризика од сиромаштва у Граду Кикинди је 2013. године била 26,0%, што је незнатно више од стопе ризика у Републици Србији – 25,7%, а мање од стопе ризика у Севернобанатском округу која износи 28,6%. Џини коефицијент износио је 0,33888.

Пензионери

Према евиденцији Републичког фонда ПИО Филијала Кикинда, укупан број пензионера на територији Града износи 14.166. Просечан износ пензије износи 24.861,17 динара. Од тог броја инвалидских пензионера је 2.746, старосних 8.143, а породичних 3.277. Просечан износ

инвалидских пензија износи 23.838,62 динара, старосних 27.283,24 динара, а породичних пензија 20.451,79 динара.

Особе са инвалидитетом

Према подацима са последњег пописа, у Граду Кикинди регистровано је укупно 6.614 особа са инвалидитетом (ОСИ), што чини 11,12% становништва. Ово је знатно више од републичког просека, који износи 7,96%. Посматрано према полу више је жена, 3.846 наспрам 2.768 мушкараца. Више од половине ОСИ чине стара лица (старости 65 и више година) – 54,05%, међу којима доминирају жене – 2.376, којих има дупло више него мушкараца. Такође, доста је висок проценат ОСИ старости 50-59 и 30-49 година. У Граду живи и 68 деце млађе од 15 година са неком врстом инвалидитета. Просечна старост ОСИ у Граду Кикинди износи 65,17 година што нам потврђује да стара лица доминирају овом групом становништва.

Табела 15: Становништво са инвалидитетом, према старосној доби

Старосна доб	< 15	15-19	20-29	30-49	50-59	60-64	65+	Укупно
Број особа	68	40	144	723	1.234	830	3.575	6.614

РЗС, Попис 2011.

Када је врста проблема у питању, у Граду је убедљиво највише лица која имају проблем са ходом – 4.015 (60,70%). Следе они са проблемима са видом – 2.898 (43,82%), и слухом – 1.743 (26,35%). Један број особа има комбиноване проблеме.

Табела 16: Особе с инвалидитетом према врсти проблема

Број особа	Проблеми са					
	видом	слухом	ходом/пењањем уз степенице	памћењем/концентрацијом	самосталношћу	комуникацијом
Број особа	2.898	1.743	4.015	970	1.003	524

РЗС, Попис 2011.

Број корисника НСП, ТНП и дечијег додатка

Према подацима из Информационог система Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у 2017. години у граду Кикинди укупно 1.488 лица користило је новчану социјалну помоћ (НСП). Према подацима МРЗБСП-а удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији у 2016. години износио је 6,8%, што је скоро дупло више негу у Републици Србији – 3,6%.

Према подацима МРЗБСП-а у Граду Кикинди укупно 690 особа примало је у 2017. години додаток за негу и помоћ другог лица (ТНП). Основни додаток за ТНП користило је укупно 273 лица, од чега 32 деце (0-17), 104 одраслих (18-64) и 137 лица старости 65 и више година. Удео корисника основног додатка за ТНП у укупној популацији је следећи: деца – 0,4%, одрасли 0,3%, стара лица – 1,5%. Ово је више од републичког просека који износи: за децу 0,3%, за одрасле

0,1% и за стара лица 0,5%. Увећани додатак за ТНП примало је 424 особа, што чини 0,7% укупне популације (републички просек је 0,5%).

У 2017. години укупно 2.029 особа (0-17 година) користило је дечији додатак, а укупно 808 особа примале су увећани дечији додатак. Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце у 2016. години износио је 24,9%, што је изнад републичког просека који је износио 22,6%. Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце у 2016. години износио је 10%, што је такође изнад републичког просека који је износио 5,9%.

4.5. Привреда

Индустрија

Територија Града Кикинде изузетно је богата налазиштима нафте и гаса као и глином високог квалитета. Природни ресурс чини и плодно земљиште.

Киkinда представља индустријски развијено подручје и заузима важно место у привредном развоју АП Војводине и Републике Србије. Индустрија у Граду Кикинда представља област од приоритетног значаја и базира се највећим делом на расположивој сировинској основи, производним капацитетима и квалитетним кадровским потенцијалом. Индустријска производња је веома разноврсна, а расположиви производни капацитети су углавном прерађивачког карактера са високим степеном финализације производа.

Најзначајније привредне гране су: металска индустрија – Ливница „Киkinда“ чланица групе „Цимос“ Копар, „Ле Белиер Киkinда“, Grindex; индустрија грађевинског материјала – „Тоза Марковић“; нафтна и хемијска индустрија – НИС Погон „Северни Банат“, између 41 и 42 одсто српске производње нафте и око 40 одсто домаће производње гаса реализује са на овом подручју, „МСК“ Киkinда, „Bell Chemicals“, „Блик Продукт“; прехранбена индустрија – „Банини“, „Прима Продукт“, „Киkinдски млин“, „Мокрин млек“, „G-Graphix“, „Grindex“, „Emmeri“, „Novum“, „Атлер Фонтана“; прерађивачка индустрија – „Агросеме“ и фабрика сточне хране „Стандард“; трговина: „Ангропромет“ и „Pro Media“, „Bus Computers“...

И поред уложених напора да се достигне високи степен развијености привреде и тржишта, прети стагнација у развоју. Излаз се види у реструктурирању привреде, прилагођавању новим условима привређивања и активном развоју малих и средњих предузећа, која су флексибилнија на тржишту. Локална самоуправа активно учествује у дешавањима и подршци развоју привреде кроз различите активности као што су оснивање Савета за привреду, организовање разних семинара и трибина, ефикаснијим радом у самом Граду итд.

Пољопривредна производња организована је у двадесестак предузећа и земљорадничких задруга. Већ неколико година изражен је проблем лоших временских услова, који имају карактер елементарне непогоде. Сем тога и недостатак материјалних средстава, због недовољне акумулације капитала, услед честих варијација у примарној пољопривредној

производњи, захтева размишљање о промени сетвене структуре и улагањима у заливне и системе за одводњавање.

Последњих година је повећана производња у пластеницима, коју карактерише рад на малом простору уз интензивну примену научних и агротехничких мера као и високи приноси. Локална самоуправа даје подршку развоју пољопривреде кроз више пројеката као што је формирање агрозоне, оснивање бизнис инкубатора, едукација индивидуалних пољопривредних произвођача. У наредном периоду приоритети ће бити стварање предуслова за довођење инвеститора, решавање проблема незапослености, развој и подршка малим и средњим предузећима и пољопривреди.

Пољопривреда

Кикинда располаже са око 70.000 *ha* пољопривредног земљишта које заузима око 90% територије Града. На овом земљишту могуће је са великим успехом организовати све видове пољопривредне производње, те је потребно штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују природне функције земљишта. Такође, Кикинда је једна од првих која је урадила испитивање плодности целокупног државног земљишта које се издаје у закуп. Републички Геодетски Завод је извршио поделу пољопривредног земљишта на територији Града према класама и културама, те је највише пољопривредног земљишта II класе – 22.984,60 *ha* и III класе – 21.415,83 *ha*.

Удео пољопривредног становништва у Граду је низак упркос томе што је територија Града већим делом и пољопривредно подручје. Земљорадничке задруге представљају потенцијал за оживљавање пољопривреде, рурални и локални економски развој и омогућавају смањење миграција из сеоских подручја.

Ратарство је главни облик пољопривреде у Граду. Ратарска производња је заступљена на око 60.000 *ha*, повртарство на око 143 *ha*, воћарство на 283 *ha*, виноградарство на 51 *ha*, а остало биље (ароматично, лековито) на 82,83 *ha*.

Поред ратарства као доминантног облика пољопривредне производње, у одређеној мери је заступљено и сточарство, али далеко испод потенцијала које Град има у овој области. У оквиру сточарства, доминантно је млечно говедарство, а остали облици производње су заступљени у мањој мери.

Туризам

Кикинда спада у групу перспективних општина од националног туристичког значаја. Град се налази на простору који је богат траговима старих и ишчезлих култура и цивилизација. Многобројни археолошки налази сведоче да су овде људи живели још у времену од пре седам хиљада година.

Од јавних објеката који представљају својеврсну градитељску баштину издвајају се: Храм Св. Николе, Римокатоличка црква, зграда магистрата – Курија, Градска кућа, Културни центар, Будишинова палата, некадашња зграда СДК, Пенцова кућа, Пословна зграда (некадашње „Борово“), Сланикина кућа, Сувача, Богомоља Водица, Дечији диспансер, Парни млин, Железничка станица, зграда гимназије „Душан Васиљев“, музичка школа „Слободан

Малбашки“, зграда библиотеке „Јован Поповић“, Лепедатова палата и комплекс старог погона 2 ИГМ Тоза Марковић.

Богатство флором и фауном манифестује се постојањем специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“, које представља природно добро од изузетног значаја. Такође, споменик природе је и „парк Бландаш“ (Велики парк) – градски парк настао почетком XIX века. Сове ушаре своје највеће зимовалиште на свету имају у самом центру Кикинде, што представља јединствени природни феномен и потенцијал за развој еко-туризма.

5. АНАЛИЗА АКТЕРА КЉУЧНИХ ЗА УСПЕХ СТРАТЕГИЈЕ

При анализи главних кључних актера у области социјалне политике фокус је стављен на нека питања која ће нам бити показатељи у оцењивању њихових улога. Нека од тих питања се тичу начина на који су циљне групе погођене проблемом, какав је капацитет и мотивација актера социјалне политике у решавању проблема, какав је однос успостављен са другим актерима, који су главни циљеви, да ли можемо да одредимо позитивне и негативне утицаје. На ова питања покушали смо да одговоримо кроз схему циљна група – актер, према ономе што се дешава у Граду Кикинди.

Важни актери социјалне политике јесу и републички и покрајински актери, Министарство за рад, запошљавања, борачка и социјална питања и заводи за социјалну заштиту. Такође, као потенцијални партнери, позитивну улогу могу да играју и локалне самоуправе у окружењу, те удружења грађана која делују на специфичним питањима у области социјалне заштите. На локалном нивоу, у самом Граду као важни чиниоци у области социјалне заштите јављају се јавне институције и установе, локална самоуправа, цивилни сектор, привредни субјекти.

5.1. Локална самоуправа - Град Кикинда

Град Кикинда, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, доноси програме развоја, доноси урбанистичке планове, доноси буџет и завршни рачун, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности. Град доноси програме уређења грађевинског земљишта, доноси програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о заштити животне средине, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на локалне и категорисане путеве и улице у насељима. Град оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје и социјалне заштите и туризма. Град прати и обезбеђује функционисање установа социјалне заштите, утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите, доноси прописе о правима у социјалној заштити. Град помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са сметњама у развоју и подстиче активности и пружа помоћ организацијама особа са инвалидитетом и другим социјално- хуманитарним организацијама на

територији Града. Град организује службу правне помоћи грађанима. Град обавља и низ других функција у складу са законом.

Органи Града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа. Градска управа бави се различитим пословима из области социјалне заштите. Организационе јединице у Градској управи су: 1) Секретаријат за финансије, 2) Секретаријат за општу управу и заједничке послове; 3) Секретаријат за имовинско-правне послове и комуналне делатности; 4) Секретаријат за друштвене делатности; 5) Секретаријат за инспекцијске послове; 6) Секретаријат за заштиту животне средине; 7) Секретаријат за локалну пореску администрацију; 8) Секретаријат за развој и управљање инвестицијама; 9) Служба Скупштине Града и Градског већа.

Социјалном заштитом бави се **Секретаријат за друштвене делатности**, који има три одсека: Одсек за друштвене делатности и друштвену бригу о деци; Одсек за поверене послове из области социјалне, дечије и борачко-инвалидске заштите; Одсек за послове смањења сиромаштва.

У **Одсеку за друштвене делатности и друштвену бригу о деци** обављају се следећи послови: из области друштвених делатности и друштвене бриге о деци, финансијски послови из области социјалне заштите, из области предшколског образовања, основног и средњег образовања, послови повереника за избеглице, права на предшколско васпитање и образовање за децу без родитељског старања, праћења остваривања социјалних функција у установама за децу, наменско трошење средстава која се обезбеђују из буџета Републике, финансијско - материјалне послове за буџетске кориснике из области културе и физичке културе и из области социјалне заштите и друштвене бриге о деци, прикупљање податке од значаја за остваривање права избеглица и др.

У **Одсеку за поверене послове из области социјалне, дечије и борачко-инвалидске заштите** обављају се следећи послови: послови исплате права у области борачко-инвалидске заштите, припрема документације и вођење евиденције за остваривање права на дечији додатак, припрема документације и вођење евиденције за остваривање права на родитељски додатак, накнаду зараде за време породилског одсуства и права у области предшколског васпитања, контролу управних предмета из области остваривања права на дечији додатак, накнаде зараде за време породилског одсуства и права у области предшколског васпитања, родитељски додатак, накнаду зарада за време породилског одсуства, одсуству са рада ради неге детета, одсуства са рада ради посебне неге детета, признавање новчане помоћи мајкама избеглицама и др.

У **Одсеку за послове смањење сиромаштва** обављају се послови ради смањења сиромаштва у складу са Законом о социјалној заштити и другим подзаконском прописима у овој области, развијају услуге социјалне заштите кроз активности пружања подршке помоћи појединцу и породици ради побољшања, очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву, реализација пројеката за смањење сиромаштва у граду, сарадња са установама предшколског, основног и средњег образовања, здравственим установама, полицијом, надзор над радом Комисије за доделу једнократне помоћи.

Табела 17: Организациона шема Секретаријата за друштвене делатности

СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ	
СЕКРЕТАР	
ОДСЕК ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ И ДРУШТВЕНУ БРИГУ О ДЕЦИ	ОДСЕК ЗА ПОВЕРЕНЕ ПОСЛОВЕ ИЗ ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ, ДЕЧИЈЕ И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ
РУКОВОДИЛАЦ	РУКОВОДИ СЕКРЕТАР
Послови из области културе, спорта, физичке културе и друштвене бриге о деци	Послови борачко - инвалидске заштите
ОДСЕК ЗА ПОСЛОВЕ СМАЊЕЊА СИРОМАШТВА	Послови исплате права у области борачко-инвалидске заштите
РУКОВОДИЛАЦ	Послови утврђивања права на додатак на децу
	Послови за утврђивање права на родитељски додатак и накнаду зараде за време породичског одсуства и права у области предшколског васпитања
	Послови евиденције о исплати накнада
	Повереник за избеглице

Такође треба споменути и **Секретаријат за развој и управљање инвестицијама** – посебно Одсек за пројекте и Одсек за локални економски развој – који обезбеђује људске ресурсе за спровођење великих донаторских пројеката из различитих области, међу којима и из области социјалне заштите.

Буџет за социјалну заштиту

Планирани буџет Града Кикинде за 2018. годину износи 2.830.313.334 динара. За социјалну заштиту планирано је 158.371.385 динара, односно 5.59% укупног буџета.

Од укупног буџета за социјалну заштиту за 2018. годину највише средстава предвиђено је за буџетску линију 070 – Социјална помоћ угроженом становништву неклассификована на другом месту – 55.289.519 динара, а следи линија 040 – Породица и деца планирано 42.340.000. За линију 090 – Социјална заштита неклассификована на другом месту планирано је 26.797.388 динара.

Табела 18: Буџет за соц. заштиту Града Кикинде за 2018 – функционална класификација

Функционална класификација	Средства из буџета 2018.	Структура %
000 – Социјална заштита	158.371.385	5,57%
020 – Старост	7.765.012	0,27%
040 – Породица и деца	42.340.000	1,49%
050 – Незапосленост	-	0,00%
060 – Становање	26.179.466	0,92%
070 – Социјална помоћ угроженом становништву	55.289.519	1,94%

Одлука о буџету Града Кикинде за 2018. год.

Посматрано према програмским активностима, буџет за 2018. распоређен је на следећи начин:

0001 - Једнократне помоћи и други облици помоћи

Основ: Закон о социјалној заштити

Опис: Центар за социјални рад обавља делатност социјалне и породично-правне заштите.

Планирана средства: 33.167.019,00 дин.

0002 - Прихватишта и друге врсте смештаја

Основ: Закон о социјалној заштити РС, Одлука о социјалној заштити општине Кикинда

Опис: Обезбеђивање прихвата лица која се нађу у скитњи као и прихват одраслих и старих лица којима је неопходно збрињавање, контрола улазака и излазака корисника и обезбеђење објекта прихватишта

Планирана средства: 27.204.478,00 дин.

0003 - Дневне услуге у заједници

Основ: Закон о социјалној заштити, Закон о основама система образовања и васпитања

Опис: Финансирање удружења грађана и превоза слепих, слабовидних лица и ратних војних инвалида у приградском саобраћају и подстицање на потпуну друштвену укљученост

Планирана средства: 8.382.500,00 дин.

0004 - Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге

Основ: Закон о социјалној заштити РС, Одлука о социјалној заштити општине Кикинда, Правилник о изменама правилника о нормативима и стандардима за обављање делатности помоћи у кући, критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуга и учешћа корисника и његових сродника у трошковима помоћи у кући

Опис: Унапређење квалитета живота чланова клуба и корисника Геронтолошког Центра путем организовања забавно-едукативно рекреативних активности као и пружање превентивних медицинских услуга и пружање дневних услуга у заједници – помоћ у кући одраслим и старим лицима

Планирана средства: 33.537.888,00 дин.

0005 - Подршка реализацији програма Црвеног крста

Основ: Закон о Црвеном крсту Србије, Закон о социјалној заштити, Одлука о социјалној заштити општине Кикинда

Планирана средства: 13.740.000 дин.

Програмска активност 0006 - Подршка деци и породици са децом

Основ: Закон о социјалној заштити, Одлука о праву на родитељски додатак за прво дете, Одлука о остваривању права на накнаду незапослених породиља и Одлука о изменама и допунама одлуке о остваривању права на накнаду незапослених породиља, Закон о основама система образовања и васпитања

Опис: Финансијска подршка породици и деци, незапосленим породиљама, деци, ученицима и студентима кроз омогућавање потпуне друштвене укључености и напредовања током школовања

Планирана средства: 42.340.000,00 дин.

Табела 19: Буџет за социјалну заштиту Града Кикинде за 2018 – програмска класификација

Програм 11 Социјална и дечија заштита	158.371.385	5,57%
0001 Једнократне помоћи и други облици помоћи	33.167.019	1,17%
0002 Породични и домски спештај, прихватишта и друге врсте смештаја	27.204.478	0,96%
0003 Дневне услуге у заједници	8.382.500	0,29%
0004 Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	33.537.388	1,18%
0005 Подршка реализацији програма ЦК	13.740.000	0,48%
0006 Подршка деци и породицама са децом	42.340.000	1,49%

Одлука о буџету Града Кикинде за 2018. год.

Локална самоуправа издаваја средства за Дневни боравак за одрасле са сметњама у развоју (у оквиру Центра за пружање услуга социјалне заштите), Дневни боравак за децу са сметњама у развоју (у оквиру ОШ „6 октобар“), као и услугу Помоћ у кући који реализује ГЦ Кикинда.

Поред наведеног, у буџету су планирани и издаци за неколико пројекта који су у вези са социјалном заштитом, и то:

- Куповина стамбеног простора за социјалне групе: 2.000.000 дин.
- Санација, поправке, минимално побољшање услова становања у општ. ст. објектима и становима намењеним социјално угроженим лицима: 1.500.000 дин.
- Изградња стамбеног простора за избеглице и учешће града за потпројекат 2 и потпројекат 5 (Пере Сегединца и Душана Васиљева): 3.000.000 дин.

5.2. Центар за социјални рад Кикинда

Главна установа која се у Граду Кикинди бави пословима социјалне заштите јесте Центар за социјални рад Кикинда. Овај Центар спада међу првоотворене центре у Србији. Основан је 1960. године а постао је самостална установа 1962. године. Тадашње седиште Центра је било у ул. Браће Татића бр.10. Одлуком СО Кикинда бр.2-21 „Службени лист општине Кикинда“ од 08.04.1992. и решењем Привредног суда у Зрењанину 1752/92 основан је Центар за социјални рад са стационаром под именом „Солидарност“ Кикинда. Одлуком о изменама одлуке о оснивању Центра за социјални рад за општину Кикинда бр.2-21 „Службени лист општине Кикинда“ од 08.09.1998. и решењем Привредног суда бр. 1131/98 издвојено је Домско одељење за смештај пензионера и старих лица. Од тада Центар за социјални рад Кикинда функционише самостално, а налази се на адреси Семлачка бр.10 у Кикинди.

Центар за социјални рад обавља делатност социјалне и породично-правне заштите. Закони који се примењују у раду су: Закон о социјалној заштити, Породични закон, Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела, Закон о финансијској подршци породици са децом, Закон о општем управном поступку и Одлука о социјалној заштити општине Кикинда.

Према Закону о социјалној заштити сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту. Права на социјалну заштиту обезбеђују се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком.

Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву. Групе услуга социјалне заштите према Закону су следеће: услуга процене и планирања, дневне услуге у заједници, услуге подршке за самосталан живот, саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге и услуге смештаја.

Право на различите врсте материјалне подршке остварује се ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника. Материјалну подршку у складу са Законом корисник остварује путем новчане социјалне помоћи, додатка за негу и помоћ другог лица, увећаног додатка за негу и помоћ другог лица, помоћи за оспособљавање за рад, једнократне новчане помоћи, помоћи у натури и другим врстама материјалне подршке.

Права корисника по овом закону су: право на информације, право на учешће у доношењу одлука, право на слободан избор услуга, право на поверљивост података, право на приватност и право на притужбу.

Из буџета Републике Србије финансирају се следеће услуге:

1. Право на новчану социјалну помоћ
2. Право на додатак за негу и помоћ другог лица и увећани додаток за помоћ и негу другог лица
3. Право на посебну новчану надокнаду
4. Право на помоћ за оспособљавање за рад
5. Услуге породичног смештаја
6. Услуге саветовања и обуке хранитеља и усвојитеља
7. Услуге домског смештаја
8. Услуге становања уз подршку особа са инвалидитетом у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености испод републичког просека
9. Услуге смештаја за жртве трговине људима
10. Право на једнократну помоћ у случајевиома угрожености већег броја грађана.

Из буџета јединице локалне самоуправе финансирају се:

1. Дневне услуге у заједници
2. Услуге подршке за самосталан живот

3. Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге
4. Услуге смештаја.

Према Породичном закону Центар за социјални рад има следеће задатке:

- Заштита деце из породица са поремећеним односима
- Заштита деце без родитељског старања
- Заштита деце и омладине са поремећајима у понашању
- Заштита деце и омладине ометене у психо – физичком развоју
- Стручни рад са малолетним лицима која ступају у брак
- Заштита одраслих и старих лица.

Одлуком о социјалној заштити општине Кикинда (2017) утврђује се обим, услови и начини остваривања услуга социјалне заштите и права на материјалну подршку и друге облике материјалне помоћи, које у складу са Законом о социјалној заштити обезбеђује општина Кикинда.

Услуге које су утврђене Одлуком су:

- Дневне услуге у заједници;
- Услуге подршке за самосталан живот;
- Услуге смештаја;
- Саветодавно-терапијске и друге услуге.

Материјална подршка и други облици материјалне помоћи утврђени Одлуком су:

- Право на једнократна помоћ;
- Право на опрему корисника за смештај у установу или другу породицу;
- Право на накнаду трошкова сахране;
- Право на бесплатан оброк.

У наредном периоду планирају се измене и допуне Одлуке о социјалној заштити како би се достигао најбољи интерес корисника.

Запослени

ЦСР има 15 радника чије зараде се финансирају из буџета Републике Србије – Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. У Одлуци о максималном броју запослених ЦСР Кикинда наведен је 21 радник. Због одласка у пензију и престанка радног односа, упражњено је 6 радних места, међу којима су 4 предвиђена за стручне раднике. Градска управа је у 2017. години издвојила средстава за финансирање 4 стручна и 1 административног радника.

У оквиру Центра постоје следеће службе: Служба за децу и младе, Служба за одрасле и старе, Служба за управно-правне послове, Служба за финансијско-административне послове, Служба за локалне услуге социјалне заштите. За све стручне службе постоји 1 руководиоца служби и 1,5 супервизора. Супервизори обављају послове и као водитељи случаја, што значајно

отежава квалитетан процес супервизије. У оквиру Правне службе организован је рад Пријемне канцеларије и Канцеларије за материјална давања. У оквиру Центра на пословима планирања и развоја ангажован је један стручни радник који обавља и послове водитеља случаја.

Центар за социјални рад Кикинда има формиран мултидисциплинаран Интерни тим стручњака који се бави појавом насиља у породици, насиља у партнерским односима и пружањем помоћи и подршке жртвама.

Број радника ангажованих на стручним, административним и техничким пословима не задовољава потребе Центра за целисходно и благовремено функционисање. Центар се током последње четири године суочава са бројним тешкоћама које су изазване недостатком стручних радника са једне стране стране и све комплексније проблематике са друге стране.

У 2017. години у Кикинди је отворен и Прихватно-транзитни центар за мигранте. Његово отварање представља нов изазов за Центар за социјални рад у смислу функционисања и организовања рада с обзиром на недовољан број стручних радника, а све већу флукуацију миграната, посебно деце миграната без пратње.

Центар за социјални рад путем пројектних активности финансираних од стране UNICEF-а и UNDP-а, у сарадњи са Градом Кикинда и надлежним министарством, покушава да што ефикасније одговори на потребе миграната. Због све већег броја миграната (у просеку до 200 особа је смештено у Прихватно-транзитном центру у Кикинди) потребно је ангажовање више стручних радника.

Услови рада

Центар за социјални рад Кикинда налази се у улици Семлачка бр.10, у ширем центру града, заузима простор од око 300м², а поседује 13 канцеларија. Крајем 2014. године средствима из надлежног министарства купљен је канцеларијски намештај, столице и рачунарска опрема (компјутери и штампачи), тако да ЦСР задовољава стандарде за рад. Сваки радник има свој компјутер. Центар има три путничка возила.

Од потреба у вези са простором истичу се потреба за реконструкцијом кровне конструкције, уклањање архитектонске баријере и омогућавање несметаног приступа особама са инвалидитетом и рестаурација фасаде зграде.

Послови на остваривању права, примени мера и обезбеђивању услуга

У 2017. години Центар је извршио 1.050 услуга процена и планирања и предузео 42 неодложне интервенције. Када су у питању стручни послови супервизије њих спроводи 1,5 супервизор у две службе тако да је укупан број случајева у којима је рађена индивидуална супервизија 438 док је у 50 случајева супервизор био члан тима. Због великог обима послова супервизори су радили и као водитељи случаја у 172 случајева.

Табела 20: Број предузетих неодложних интервенција у току 2017.

Узраст корисника	Број интервенција
За децу	24
За младе	1
За одрасле	9
За старије	8
УКУПНО	42

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Табела 21: Број услуга процене и планирања према корисницима услуга ЦСР у 2017.

Стручни поступак	Број поступака				Укупно
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	
Почетна процена	75	19	144	68	306
Усмерена процена корисника	62	0	180	0	242
Број сачињених планова	72	55	67	0	194
Број поновних прегледа	71	22	121	94	308

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Табела 22: Стручни послови супервизора и број реализованих послова у 2017. години

Стручни послови супервизора	Бр. реализованих активности/ донетих планова и извештаја
Број одржаних индивидуалних супервизијских састанака	438
Број одржаних групних супервизорских састанака	6
Број случајева у којима је супервизор члан тима као стручни радник	50
Број случајева где је супервизор радио као водитељ случаја	172

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Табела 23: Број случајева код којих је примењено саветодавно усмеравање од стране водитеља случаја у 2017. години

Врста саветодавног усмеравања	Број случајева
Помоћ у васпитању и развојним проблемима деце	101
Психосоцијална подршка жртвама насиља	300
Помоћ у сређивању брачних и породичних односа	140
Усмеравање лица у стању социјалне потребе	375
Организовање животне и радне средине	5

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Пројекти - Центар је активан у реализацији различитих пројеката. У 2017. издвајају се следећи:

- Програми подршке особама са оштећењем слуха „Шанса за све” и „Посао, једнакост, хуманост” реализовани су у трајању од 4 месеца у оквиру позива НСЗ за спровођење Јавних радова. Програми су усмерени на унапређење квалитета живота особа са оштећењем слуха и на процес социјалне инклузије и интеграције.
- Пројекат „Корак напред” је реализован уз финасирање Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова. Сет услуга пружених овим пројектом у трајању од пет месеци омогућили су пружање психолошке, педагошке, социјалне и едукативне подршке деци кривично неодговорним која су у ризику, јачање емоционалне стабилности, савесности и смањење деструктивне агресивности.
- Пројекат „Могућност за бољу будућност”, финасиран од стране Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова усмерен је на децу ромске националности. Пројекат се бави пружањем подршке и помоћи ромској деци из социјално угрожених породица за интеграцију у школски систем, кроз радионице са децом и сарадњу са родитељима и наставницима.
- Пројекат „Подршка породицама са децом и малолетним избеглицама и мигрантима без пратње уз подршку УНИЦЕФ-а” обухватао је ангажовање два стручна радника који су пружали подршку при идентификацији вулнербилне деце и обезбеђивање психосоцијалне и информативне подршке деци и породицама.
- Центар за социјални рад је током 2017. године уз финансијску подршку UNDP-а и Градске управе Кикинда, а све у оквиру пројекта **„Отворене заједнице - Успешне заједнице”** ангажовао једног стручног радника који пружа различите врсте помоћи и подршке мигрантима (насиље у породици, потребе за старатељском заштитом, образовање, здравствене услуге...).

Планови - Рад Центра за социјални рад у наредном периоду биће усмерен на даљи развој локалних услуга социјалне заштите. С обзиром на све сложенију проблематику, тј. комплексне потребе корисника, у наредном периоду Центар ће усмерити ресурсе на развој недостајућих услуга, као што је настављање услуга које су започете 2017. године и финансиране из наменских средстава, а то је услуга медијације коју је реализовао ЦСР Кикинда и услуга лични пратилац коју је реализовао Центар за пружање услуга социјалне заштите. Такође, у наредном периоду планира се наставак са радом Мобилног тима за борбу против насиља у породици.

5.3. Геронтолошки центар Кикинда

Геронтолошки центар Кикинда (ГЦ Кикинда) је установа социјалне заштите за збрињавање психички очуваних одраслих и старих лица. Из дома за старе при Центру за социјални рад, који је у Кикинди функционисао од 1960. године настао је Одлуком Владе РС 1998. год. савремени геронтолошки центар који своју социјално-заштитну функцију спроводи излазећи у сусрет појединцу и породици у збрињавању старих лица. Оснивачка права и обавезе преузело је тадашње Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине 2002. године.

Ова установа кроз различите видове институционалних и ванинституционалних услуга обезбеђује помоћ:

- У објекту Новог дома високог стандарда капацитета за 60 корисника;
- У објектима Старог дома капацитета за 120 корисника;
- Путем Службе помоћи у кући (ПУК) старим и инвалидним лицима намењене корисницима у њиховим домаћинствима;
- У два клуба за одрасла и стара лица, који пружају могућност за задовољење разноврсних потреба.

У институционализовану делатност Геронтолошког центра Кикинда (у домовима) спада обезбеђивање социјалне сигурности грађана: пружање услуга становања, исхране, неге, основне здравствене заштите, културно-забавних, рекреативних и окупационих активности, услуга социјалног рада, правне помоћи и других услуга зависно од потреба, способности и интересовања корисника.

Услуга помоћ у кући спада у групу дневних услуга у заједници **према Закону о социјалној заштити. За ову услугу дефинисани су стандарди у Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (2013).**

Геронтолошки центар Кикинда је лиценцирана организација социјалне заштите за пружање услуге помоћ у кући.

Као отворени облик социјалне заштите одраслих и старих лица при Геронтолошком центру Кикинда функционише Служба помоћ у кући. Седиште Службе је у старом дому ГЦ Кикинда. У непосредном раду са корисницима ангажовано је 8 радника (7 + 1 волонтер). Поред корисника у граду услуге се пружају и старим лицима која живе на селу и то корисницима у Банатском Великом Селу и Новим Козарцима. Акутно и хронично оболелим старим и инвалидним лицима, непокретним или полупокретним особама које услед последица болести, телесне инвалидности или промена изазваних старењем радници ове службе (медицинске сестре и неговатељице) пружају хигијенско-здравствене, социјално-заштитне и сервисне услуге у њиховом животном простору. То подразумева: одржавање личне хигијене корисника, постељине и просторија, набавку и припремање хране, мерење крвног притиска и шећера у крви, набавку лекова и других услуга ван простора корисника, као и низ поступака у пружању социјалне подршке кориснику.

Утврђивање права на овај облик заштите је у надлежности ГЦ Кикинда у сарадњи са Центром за социјални рад. Врста, опсег и динамика пружања услуга се утврђује у зависности од здравственог стања и потреба корисника. Право на ПУК може остварити:

- остарело лице без породичног старања у сопственом домаћинству;
- остарели брачни другови у сопственом домаћинству лишени породичног старања;
- остарело лице које користи услуге медицинске неге, уколико нема помоћ од сродника или трећег лица;
- у породичној кући (у којој живе сродници), само за простор који користи остарело лице.

У ГЦ Кикинда оформљена су два клуба за стара лица. Један клуб се налази у

просторијама Новог дома, док се други налази у просторијама бивше МЗ „Браћа Лаковић“. Члан клуба може постати сваки пензионер настањен на територији Града. Клубови су првенствено намењени побољшању квалитета живота у старости и задовољавању различитих социјалних потреба: за свакодневно дружење, за предупредивање негативних последица усамљености, за потврђивање сопствене личности кроз креативне, хуманитарне и рекреативне активности и др. У оквиру клуба омогућено је коришћење сервисних услуга пензионерима из града – дистрибуција топлих и хладних напитака и ручка по повлашћеним ценама, фризерско-педикирске услуге и услуга физикалне терапије. Клуб обезбеђује и саветодавни социјални рад и превентивну здравствену заштиту.

Поред свакодневног дружења, уз бављење друштвено-забавним играма (шах, домине, разне друштвене игре, пикадо и сл.), корисници клуба могу бесплатно да прочитају дневну штампу, прате радио и ТВ програм, читају књиге из клупске библиотеке и присуствују и укључују се у све друге активности у оквиру разних секција и радионица (књижевне вечери, прославе, игранке, излети, израда и изложба ручних радова и сл.).

Установа има лиценцу за домски смештај одраслих и старијих лица и лиценцу за пружање услуге помоћ у кући одраслим и старим лицима за период 2016-2021.

У ГЦ Кикинда ради 67 радника, од чега у институционалној заштити 60 (од тога 11 здравствених радника) а у ванинституционалној заштити 7 запослених. Поред стално запослених у радном односу је и мањи број радника на одређено време. Од запослених у институционалној заштити на руководећим пословима раде 3 лица, у непосредном раду са корисницима 27 радника (социјални радник – радни терапеути, дипломирани правник, лекар, физиотерапеут, медицинске сесте, неговатељице), на књиговодственим и административним пословима 6 радника и на техничко услужним пословима 24 радника. У ванинституционалној заштити ради 7 радника, и то: руководилац, 3 медицинска техничара, 2 геронтодомаћице и 1 домаћица клуба.

У току 2017. године у ГЦ Кикинда боравило је укупно 211 корисника, у Старом дому боравило је укупно 142 корисника а у Новом дому 69 корисника. Услугу ПУК користило је 66 корисника, а клубове 104 лица. На дан 31.12.2017. у ГЦ Кикинда било је 157 корисника, 106 у Старом дому и 51 у Новом дому, док је у клубовима било 79 корисника.

Буџет ГЦ Кикинда у 2016. години био је 97.697.187,00 дин. а у 2017. био је нешто већи и износио је 108.452.818,63 дин. Установа се финансира: из буџета Републике (за финансирање социјалног рада и смештај корисника); од корисника и учешћа сродника; РЗЗО (за трошкове здравствене заштите – запослени и материјални трошкови); од локалне самоуправе (за финансирање ванинституционалне заштите); од АПВ (за унапређење услуга социјалне заштите – пројекти).

5.4. Центар за пружање услуга социјалне заштите

Центар за пружање услуга социјалне заштите општине Кикинда отворен је 2014. године. Оснивач Центра је локална самоуправа, која и финансира његов рад. У оквиру Центра функционише **Дневни боравак за одрасле са сметњама у развоју**.

Крајем 2015. Центар је добио лиценцу за рад од ресорног министарства. Поред дневног боравака за одрасле Центар је након дорегистрације испунио услове и прописане стандарде у области социјалне заштите и за рад са млађим категоријама корисника.

Услуга дневни боравак спада у групу дневних услуга у заједници **према Закону о социјалној заштити. За ову услугу дефинисани су стандарди у Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (2013)**. Центар за пружање услуга социјалне заштите општине Кикинда је лиценцирана организација социјалне заштите за пружање услуге дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом.

Центар има радно ангажоване следеће стручњаке: четири стручна радника, четири терапеута, неговатељицу, возача – домара, помоћног радника и директора Центра. Комплекс стручних знања особља чини услуге високо квалитетним и утемељеним на мултидисциплинарном приступу задовољењу потреба корисника. Располовив кадар је носилац и гарант квалитета пружања социјалних услуга.

У оквиру дневног боравака тренутно је укључено око 25 корисника старијих од 18 година. Боравак и дружење у Центру важан су вид социјализације, а кроз модел радионичарског рада евидентан је помак моторичких, радних и креативних способности корисника. Поред радних терапија и бесплатног превоза од њихових кућа до установе, корисницима је обезбеђен и оброк.

Корисници центра учесници су многих манифестација, хуманитарних акција, радно су ангажовани у пластеницима, и одлазе организовано на излете и путовања.

У Центру за пружање услуга социјалне заштите општине Кикинда се налазе и опремљене 3 високо специјализоване собе - “бела”, “сензорна” и „слана” соба. Адекватно коришћење наведених “соба”, делује терапијски позитивно на децу са сметњама у развоју, развијајући њихове постојеће психо-физичке капацитете.

- **Сензорна соба је високо специјализована, изолована и интерактивна просторија са опремом за стимулацију група чула или одређених чула у циљу сензорне рехабилитације и интеграције.**
 - **Бела соба је намењена за релаксацију, а представља подршку деци и младима да достигну стање смирене будности.**
 - **Слана соба је намењена хало-терапији која позитивно утиче на јачање имуног система и општег здравственог стања корисника**
-

5.5. Образовне институције

У Граду Кикинди образовна мрежа постоји на свим нивоима. Предшколско образовање функционише у Предшколској установи „Драгољуб Удицки”. У свом саставу ова установа има 18 дечијих вртића, од чега је 9 у граду, а исто толико у селима. Постоји и 16 основних школа, од којих је 7 у граду, а 9 у селима Града. Једна школа – ОШ „6. Октобар” намењена је образовању и васпитању деце са сметњама у развоју. Такође, у граду постоји и Основна музичка школа „Слободан Малбашки”, као и Одељење ниже балетске школе из Новог Сада.

У Граду су активне 4 средње школе, и то: Економско трговинска школа, Гимназија „Душан Васиљев”, ССШ „Милош Црњански”, Техничка школа. Поред тога, у Граду се налази и Дом ученика средњих школа Кикинда.

Постоје и две установе за високо образовање и то: Висока школа струковних студија за образовање васпитача.

Основна школа „6. октобар” једина је школа у Граду Кикинди и Севернобанатском округу која се бави образовањем и васпитањем деце/ученика са сметњама у развоју. Школа реализује образовно-васпитни рад са ученицима са сметњама у развоју (интелектуалне, чулне и моторичке сметње) основношколског узраста. Континуирана рехабилитација и третман деце/ученика са сметњама у развоју реализује се кроз различите програме, који су прилагођени психофизичким способностима деце/ученика, кроз реализацију индивидуалних образовних планова, како би се максимално искористили потенцијали сваког детета.

Школа се бави: 1) основним образовањем и васпитањем ученика; 2) пружањем додатне стручне подршке деци/ученицима/одраслим са сметњама у развоју у васпитној групи/другој школи/породици; 3) пружањем услуга социјалне заштите – **Дневни боравак за одрасла лица са сметњама у развоју.**

Школа има 75 ученика и 14 ученика из редовних вртића и основних школа којима се пружа стручна подршка дефектолога. Они похађају наставу од првог до осмог разреда, или једну од три васпитне групе за децу са вишеструким сметњама.

Поред руководства (директор, секретар и административно-финансијски радник), школа има 2 стручна сарадника, психолога и специјалног педагога, 18 наставника, 7 особа у корективној служби и 4 запослених као ваннаставно особље.

5.6. Здравство

Раздвајањем Здравственог центра „Коста Средојев Шљука” 2010. године настале су две самосталне целине – Општа болница Кикинда и Дом здравља Кикинда.

Према подацима Института за јавно здравље Србије у Граду је 2016. радило 138 лекара, односно 2,5 лекара на 1.000 становника, што је мање од републичког просека који износи 2,8 лекара на 1.000 становника.

Дом здравља Кикинда је носилац примарне здравствене заштите на територији Града. Он пружа следеће услуге: превентивна здравствена заштита; унапређење и заштита здравља,

спречавање и рано откривање болести, лечење и рехабилитација болесних и повређених; превентивна здравствена заштита групација становништва изложених повећаном ризику обољевања; здравствено васпитање и саветовање за унапређење и очување здравља; спречавање, откривање и лечење малигних болести; спречавање, откривање и лечење болести уста и зуба; патронажне посете, лечење, здравствену негу и рехабилитацију у кући, укључујући палијативно збрињавање; хитну медицинску помоћ; заштиту менталног здравља.

Према подацима са званичног сајта, у Дому здравља ради 52 доктора медицине, 11 стоматолога, 89 медицинских сестара/техничара, 17 стоматолошких сестара, 2 здравствена сарадника, 33 техничких/помоћних радника и 11 административних радника.

У свим насељима Града постоје здравствене амбуланте – у селима по једна а у граду Кикинди 7 амбуланти.

Општа болница Кикинда је здравствена установа која обавља специјалистичко консултативну и стационарну здравствену делатност на секундарном нивоу, пружајући услуге здравствене заштите корисницима на територији Града Кикинде и делом Севернобанатског округа. Стационарна и специјалистичко консултативна делатност Опште болнице Кикинда, која располаже са 280 постеља, чине јединствену функционалну и организациону целину.

Општа болница врши плански организовано и синхронизовано спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, превентивним деловањем ка спречавању и раном откривању болести, повреда и других здравствених поремећаја, и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију. Активности и мере које спроводи усклађене су са Законом о здравственој заштити и савременом здравственом доктрином, уз употребу нових медицинских технологија, поштујући безбедност, права и најбољи интерес пацијената.

Делатност Опште болнице обухвата пријем и збрињавање ургентних стања, специјалистичке прегледе, дијагностичку обраду, лечење, рехабилитацију и здравствену негу на поликлиничком нивоу, хоспитално, у оквиру дневних болница и у јединици за палијативно збрињавање најтежих болесника.

У Општој болници Кикинда се пружа здравствена заштита пацијентима из следећих специјалистичких грана, кроз службе, секторе и одељења:

- Служба за интерну медицину (општа, кардиологија, гастроентерологија, ендокринологија, нефрологија, пнеумофтизиологија, неурологија, инфектологија, дерматовенерологија, онкологија, дијализа)
- Служба за хирургију (општа, васкуларна, ортопедија са трауматологијом, урологија, оториноларингологија и офтамологија)
- Служба за психијатрију
- Служба за гинекологију и акушерство
- Служба за педијатрију
- Служба за продужено лечење и негу
- Јединица за палијативно збрињавање
- Сектор за заједничке медицинске делатности (Одељење за снабдевање крвљу и крвним производима; Служба за анестезију и реанимацију; Служба за фармацеутску делатност; Служба

за физикалну медицину и рехабилитацију са спортском медицином; Служба за патологију са цитологијом; Служба за радиологију са ултразвучном дијагностиком; Пријемно ургентна служба; Служба за лабораторијску дијагностику и медицинску биохемију).

Главни проблем Опште болнице је недовољан број стручних кадрова – лекара специјалиста.

5.7. НСЗ – Филијала Кикинда

Филијала Националне службе за запошљавање (НСЗ) у Кикинди ради на основу Закона о запошљавању, Закона о раду, Закона о евиденцијама у области рада, Закона о запошљавању инвалида, Статута, Правилника о раду итд. НСЗ усклађује понуду и тражњу на тржишту рада, посредује између предузећа, центара за обуку и школа, игра активну улогу у развоју локалних стратегија и програма запошљавања.

НСЗ је институција која организовано брине о незапосленима на територији Града и води евиденцију о незапосленим лицима. Незапослени остварују право на обавештавање о могућностима и условима за запошљавање; посредовање у запошљавању; додатно образовање и обуку; мере активне политике запошљавања; новчану накнаду за време незапослености.

Филијала пружа следеће услуге: посредовање и сајмови запошљавања, професионална оријентација и планирање каријере, додатно образовање и обука, клуб за тражење посла, развој предузетништва, пословни центар, субвенције незапосленима и послодавцима, новчана накнада.

Поред редовних активности, у току 2017. реализована су три сајма запошљавања уз присуство 3.293 особе, спровођене су обуке за незапослена лица, мотивационо активационе обуке, као и радионице за лакше превазилажење стреса услед губитка посла. Са евиденције Филијале током 2017. године запослено је 4.676 лица.

У Филијали ради 35 запослених на неодређено и 3 запослена на одређено време.

Филијала се финансира републичким, покрајинским, локалним и сопственим средствима, као и по пројектима.

5.8. Цивилни сектор

Црвени крст Кикинда (ЦК) је хуманитарна организација која мисију хуманости Националног друштва Црвеног крста Србије спроводи на територији Града Кикинде. По Закону о Црвеном крсту Србије прописује се да Црвени крст Србије врши јавна овлашћења утврђена Законом и обавља друге послове од јавног интереса и има положај организације која помаже надлежним државним и локалним органима у хуманитарној области. За вршење јавних овлашћења за Црвени крст у општинама/градовима средства се обезбеђују из буџета јединице локалне самоуправе.

Основна делатност ове организације јесте социјална заштита, збрињавање становништва, брига о старима, организовање акција давања крви, подела хуманитарних пакета, рад са подмлатком и омладином, здравствено превентивни рад, активирање и обука волонтера и др.

Црвени крст Кикинда је изузетно активна организација са око 500 волонтера, која реализује низ активности, како програмски зацртаних тако и других активности везаних за хуманитарни рад. Организација реализује различите програме и пројекте у области социјалне заштите. Посебно се издвајају следеће активности:

- Низ предавања и радионица на различите теме које реализују вршњачки едукатори Црвеног крста Кикинда: превенција пушења, промоција хуманих вредности, превенција електронског насиља, превенција трговине људима, промоција толеранције и поштовања разлика.
- Бројне акције добровољног давања крви.
- „Фестивал младости, хуманости, љубави и лепоте“, који се организује на Светски дан Црвеног крста.
- Вишегодишњи пројекат „Брига о старима“, у оквиру којег активисти ЦК обилазе старија лица. Обиласци се врше два пута недељно и том приликом се обави мерење шећера у крви, мерење притиска и контрола коришћења терапије.
- ЦК учествује као партнер Завода за јавно здравље и Дома здравља у обележавању Светског дана здравља, када се промовишу здрави стилови живота и врше различите врсте едукација.
- Такмичење „Шта знаш о здрављу“ за ученике основних школа и градско такмичење у пружању прве помоћи.
- Обезбеђивање obroка за мигранте у оквиру пројекта „Хуманитарна помоћ у храни за избеглице које су смештене у владиним центрима у Србији“, а чији је донатор Хуманитарни биро Европске Уније (ЕЦХО).
- Креативне радионице за мигранте у прихватном центру.
- Акције прикупљања средстава и слаткиша за припрему Новогодишњих пакетића за децу кориснике Народне кухиње и ланч пакета.

Осим Црвеног крста, у Граду Кикинди постоји **више организација које су активне у области социјалне политике**: Међуопштинска организација глувих и наглувих Кикинда, Удружење родитеља деце са посебним потребама „Наша кућа“, Општинска организација инвалида рада, Окружна организација цивилних инвалида рата Кикинда, Општинско удружење пензионера Кикинда, Удружење дистрофичара средњембанатског, северобанатског округа Кикинда, Удружење особа са ампутацијом северобанатског округа, Савез организације ампутираца Србије, Друштво инвалида за церебралну и дечју парализу Кикинда, Клуб лечених алкохоличара „Будућност“ Кикинда, Међуопштинска организација глувих и наглувих Кикинда, Организација слепих „Северни Банат“, Организација слепих и слабовидних Кикинда, Чока и Нови Кнежевац, Удружење дијализираних трансплантираних и бубрежних инвалида Општине

Кикинда, Удружење Мултипле склерозе и сродних неуролошких проблема „Заједно је лакше”, Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама МНРО...

Од ромских организација истичу се удружења грађана „Ррома Рота” Кикинда, Мултикултурни Банат, Удружење Рома „Девлески Урма” и Удружење „Ромкиње Баната”.

Од организација са снажнијим капацитетима издвајају се још: Панонска иницијатива, Кикиндски форум, ДеЦентар, Центар креативних идеја Креативиа Кикинда и др.

6. СВОТ АНАЛИЗА

При обради података анализирани су заинтересоване стране: кључни партнери у планирању и спровођењу локалне стратегије развоја социјалне заштите и крајњи корисници услуга социјалне заштите. Подаци су анализирани уз помоћ технике SWOT анализе и идентификоване су следеће снаге, слабости, могућности и претње:

ПРЕДНОСТИ	НЕДОСТАЦИ
✓ Кикинда је заједница са развијеним организацијама социјалне заштите ✓ Локална самоуправа је регулисала социјалну заштиту и издваја значајна средства за њено обезбеђивање ✓ Локална самоуправа је основала јавну установу за пружање социјалних услуга у заједници са високквалификованим стручним тимом ✓ Бројна успешна партнерства на развојним пројектима	• Нису развијене и доступне све услуге потребне корисницима • Организације СЗ са лиценцом на подручју заједнице су јавне установе, те стога са ограничењима у проширењу делатности • Недовољно развијен активизам грађана и локалне ОЦД
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
✓ Редовни наменски трансфери за СЗ које прима Град од министарства ✓ Успешна сарадња на пројектима са покрајинском администрацијом ✓ Партнерства са општинама и удружењима грађана из окружења ✓ Коришћење домаћих и ЕУ фондова за локалне социјалне услуге	Постоји велики лимит у капацитетима за планирање јер • Врло значајна средства које обезбеђује република и покрајина не могу се планирати унапред • ЕУ фондови доступни су по јавним позивима за које се унапред не може предвидети динамика • за интегративне и међусекторске услуге постоје бројна административна ограничења

7. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА

1. Унапређење постојећих услуга социјалне заштите за лица из социјално осетљивих категорија
2. Увођење иновативних и модерних социјалних услуга које ће унапредити ниво социјалне заштите посебно осетљивих друштвених група
3. Јачање и развој локалног система социјалне заштите кроз: јачање професионалних капацитета пружалаца услуга и обезбеђивања механизма финансијске и програмске одрживости
4. Стварање позитивне климе у широј друштвеној заједници за смањење социјалне искључености и дискриминације лица из осетљивих категорија.

8. ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ /ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Поред СТРАТЕШКИХ ПРАВАЦА РАЗВОЈА који дефинишу дугорочно поље деловања у области локалне социјалне политике, ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ дефинишу области на које ће се конкретним мерама на локалном нивоу, обезбедити мерљив напредак у положају лица из осетљивих категорија становништва.

Када су у питању локални приоритети, они су у оквиру овог документа представљени кроз циљне групе којима је неопходно пружити помоћ и подршку.

У уводном делу биће презентована општа ситуација у области социјалне заштите различитих група корисника, док ће у другом делу бити представљени кључни проблеми за сваку приоритетну циљну групу као и мере за унапређење положаја.

Као приоритетне циљне групе препознате су следеће категорије становништва:

- Стара лица
- Деца и млади
- Особе са инвалидитетом
- Ромска популација

8.1 ОПШТИ ПРЕГЛЕД КОРИСНИКА СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

- Према евиденцији ЦСР Кикинда у току 2017. године било је укупно 10.111 корисника (око 17% укупне популације), од чега 4.819 мушкараца и 5.292 жене. На дан 31. 12. 2017. године било је 8.560 евидентираних корисника.

- Припадници оба пола приближно су подједнако присутни, уз нешто већи број жена.
- Посматрано према старосним групама највише је одраслих лица (26-64) – 5.062, односно половина свих корисника (50,06%). Следе деца, тј. малолетна лица (0-17) – 2.898 (28,66%). Старијих лица (65 и више) укупно је 1.314 (13,00%).

Табела 24: Број корисника према старости и полу на активној евиденцији ЦСР у 2017. год.

Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у 2017. год.		
	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	1542	1356	2898
Млади (18-25)	413	424	837
Одрасли (26-64)	2377	2685	5062
Старији (65 и више)	487	827	1314
Укупно	4819	5292	10111

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

- Посматрано према месту становања, 57,46% корисника долази из урбане средине а 42,34% из приградских и сеоских насеља.

Табела 25 : Корисници према пребивалишту корисника, полу и старости, 2017.год.

Старосне групе	Градско			Остало		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	942	766	1708	600	590	1190
Млади (18-25)	239	247	486	174	177	351
Одрасли (26-64)	1341	1534	2875	1036	1151	2187
Старији (65 и више)	274	467	741	213	360	573
УКУПНО	2796	3014	5810	2023	2278	4301

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

- Током 2017. године било је 809 новоевидентираних и 616 реактивираних корисника, док је у пасиву стављен 1.551 корисник. Из претходне године пренето је укупно 8.686 корисника.

Табела 26: Кретање броја корисника у ЦСР у 2017. год.

Старосне групе	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2017.	Стављени у пасиву
Деца (0-17)	2406	343	149	2898	488
Млади (18-25)	732	29	76	837	215
Одрасли (26-64)	4500	225	337	5062	631
Старији (65 и више)	1048	212	54	1314	217
УКУПНО	8686	809	616	10111	1551

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

- Под сталним старатељством на дан 31.12.2017. налазиле су се укупно 132 особе, од чега 74 у сродничкој породици, 48 у домском смештају, 6 у установи из здравственог система и 4 у самачком домаћинству.
- Највећи број корисника спада у групу социо-угрожених и самим тим корисника новчане социјалне помоћи, затим категорије деце чији се родитељи споре око вршења родитељског права, као и категорије деце и младих у сукобу са законом.

Деца - Као што је већ поменуто, на евиденцији ЦСР је укупно 2.898 деце старости 0-17 година, што је више од четвртине свих корисника. Дечака је више него девојчица. Посматрано по узрасту, највише је оних 6-14 година – 1.383 (47,72%).

Табела 27: Број деце на евиденцији ЦСР у току 2017. године према узрасту и полу

Узрасне групе	Укупан број деце у 2017. год.		
	М	Ж	УКУПНО
0 - 2	178	192	370
3 - 5	286	276	562
6 - 14	730	653	1383
15-17	348	235	583
УКУПНО	1542	1356	2898

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Од све деце на евиденцији ЦСР убедљиво је највише оних чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања – 2.345 (80,92%). Следе деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права – 170 (5,87%), деца под старатељством – 107 (3,69%) и деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом – 87 (3,00%). Укупно 29 детета су жртве насиља и занемаривања.

Табела 28: Број деце у ЦСР према корисничким групама/поступцима и узрасту у 2017. год.

Корисничке групе	Узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	УКУПНО
Деца под старатељством (сва деца под старатељством: и у породици и на смештају)	6	16	61	24	107
Деца жртве насиља и занемаривања	1	2	11	15	29
Деца са неадекватним родитељским старањем	8	7	46	17	78
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	0	0	70	17	87
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	34	50	41	45	170
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	313	490	1111	431	2345
Деца ОСИ	1	6	35	12	54
Деца у поступцима одређивања личног имена	4	0	0	0	4
Деца у поступцима располагања имовином	0	0	10	0	10
Деца у поступцима сагласност за малолетнички брак	0	0	0	0	0
Деца жртве трговине људима	0	0	0	0	0

Деца страни држављани без пратње	3	1	4	22	30
----------------------------------	---	---	---	----	----

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Од укупног број евидентираних деце њих 1.638 требало би да буде у предшколском и школском систему. Највише њих похађа основну школу – 726. Школу не похађа троје деце са евиденције ЦСР, док података нема за чак 793 детета.

Табела 29: Број деце у ЦСР према узрасту и врсти школе на дан 31.12.2017. године

Узраст	Врста школе					УКУПНО
	Предшколска настава	Основна	Средња	Не похађа школу	Нема података	
6-14	50	519	0	0	618	1187
15-17	0	207	66	3	175	451
УКУПНО	50	726	66	3	793	1638

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину.

Према оствареним правима, примењеним мерама и пруженим услугама у Центру укупан број деце обухваћен мером старатељске заштите на дан 31.12.2017. износи 47 деце под сталним старатељством, од чега су 28 имала старатеља физичко лице а 19 непосредног старатеља. Под привременом старатељском заштитом током 2017. године било је 52 деце.

Највећи број деце према разлогу примене мере старатељске заштите спада у групу разлога где су родитељи грубо занемарали дужности из садржине родитељског права, а затим и родитеља који злоупотребљавају права из садржине родитељских права. На активној евиденцији Центра у извештајном периоду број хранитељских породица укључујући и сродничке је 39, док нема хранитељских празних породица, што говори да је потребно популаризовати породични смештај.

Табела 30: Број деце под старатељством на евиденцији ЦСР на дан 31.12.2017. год. (пренети и нови) према томе ко врши дужност старатеља

Вршилац дужности старатеља	Број деце
Старатељ - физичко лице	28
Непосредни старатељ	19
УКУПНО	47

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

- У току 2017. године 23 деце издвојено је из биолошке породице и сва су смештена у породичном смештају.
- У породичном смештају према евиденцији ЦСР у 2017. години налазило се укупно 83 деце, од чега је 3 смештено у сродничку хранитељску породицу а 80 у другу хранитељску породицу.
- Укупно 12 деце користило је домски смештај у 2017. години, 8 дечака и 4 девојчице.

Табела 31: Укупан број деце корисника породичног смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) према узрасту и полу у току 2017. године

Врста смештаја	0 - 2		3 - 5		6 - 14		15 - 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Смештај у сродничку хранитељску породицу	0	0	0	0	1	1	0	1	1	2
Смештај у другу хранитељску породицу	3	5	5	7	27	17	5	11	40	40
УКУПНО	8		12		46		17		83	

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

У 2017. години било је 2.345 деце чланова породице корисника НСП, док је 27 деце обухваћене правом на додатак за ТНП и исто толико деце са правом на увећани додатак за ТНП.

Табела 32: Укупан број деце обухваћен материјалном подршком у 2017.

Број деце чланова породице корисника НСП	2345
Број деце обухваћен правом на помоћ и негу другог лица	27
Број деце обухваћен правом на увећану помоћ и негу другог лица	27

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

У току 2017. забележен је пад броја деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом (извршиоци прекршајних и кривичних дела) – било их је укупно 137 и то највећи број узраста од 15 до 17 година. Један од главних разлога смањења броја ове групе корисника јесте континуирано спровођење програма превентивних активности. Центар за социјални рад од 2011. године у просеку 4-6 месеци годишње обезбеђујући средства од различитих донатора, реализује пројекте у сарадњи са школама и удружењима, усмерене на саветодавно-терапеутски и радионичарски рад са децом са проблемима у понашању. У 2017. години су се превентивне активности наставиле захваљујући средствима локалне самоуправе у оквиру Програма за младе. Центар планира да и у 2018. години настави са радно-окупационим терапијама, као и да интензивира сарадњу са стручним сарадницама у школама. Простор за превентиван рад видљив је код 22 кривично неодговорних корисника (млађих од 14 година). У раду са малолетницима примећен је, као и код других категорија, проблем недостајућег стручног кадра, што је највидљивије у спровођењу васпитних мера.

Пунолетне особе - Од укупно 7.213 пунолетна корисника 5.381 су материјално угрожене особе (74,60%), 644 су особе са инвалидитетом (8,93%), а 313 (4,34%) су жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања. Укупно 28 особа (0,39%) је са друштвено неприхватљивим понашањем а 15 особа (0,21%) има потребу за домским или породичним смештајем.

Табела 33: Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама у 2017. год.

Корисничке групе	УКУПНО
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	313
Особе које се споре око вршења родитељског права	282
Особе са инвалидитетом	644
Особе са друштвено неприхватљивим понашањем	28

Особе које имају потребе за смештајем - домски или породични смештај	15
Материјално угрожене особе	5381
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	8
Остали	551

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Укупно 3.359 корисника са евиденције су незапослени, 216 су пензионери а 141 је запослено лице. За чак 1.301 лице нема података о радном статусу.

Табела 34: Број пунолетних корисника на евиденцији ЦСР према радном статусу, 31.12.2017.

Статус запослености			
Незапослен	Запослен	Пензионер	Нема података
3395	141	216	1301

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Од старијих корисника, њих 283 су пензионери а 384 није остварило право на пензију. За значајан број старих лица нема података о радном статусу.

Табела 35: Број старијих корисника на евиденцији ЦСР према радном статусу, 31.12.2017.

Старост корисника	Запослен	Пензионер	Није остварио/ла право на пензију	Нема података
Старији (65+)	6	283	384	424

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Посматрано према образовној структури највећи број пунолетних корисника – 1.994 (32,42%), има најниже квалификације, без завршене је основне школе, док завршену основну школу има 1.810 корисника (29,43%).

Ови проценти су сигурно још већи с обзиром да за 923 особе нема података о образовању.

Табела 36: Број пунолетних корисника на евиденцији ЦСР према образовању, 31.12.2017.

Старост корисника	Ниво образовања						УКУПНО
	Без завршене основне школе	Завршена основна школа	Завршена средња школа	Завршена виша/ висока школа	Нема података		
Млади	125	148	189	16	144		622
Одрасли	1525	1425	1084	59	338		4431
Старији	344	237	53	17	446		1097
УКУПНО	1994	1810	1326	92	928		6150

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

У 2017. години било је укупно 279 пунолетних корисника смештаја, од чега 25 младих, 107 одраслих и 147 старих.

У 2017. години забележно је 342 случаја породичног насиља, што је у односу на претходну годину утростручено. Као доминантна врста насиља издваја се физичко насиље, затим занемаривање, психичко и сексуално насиље. Од укупног броја 29 деце је било непосредно изложено насиљу. Према месту одвијања насиља као примарно место издваја се породица, док структура насилника према сродству са жртвом углавном чине најближи сродници. Мобилни тим за борбу против насиља у породици успешно реализује своје активности и чини услуге социјалне заштите доступне 24 сата. Жртвама је најчешће пружана саветодавна помоћ и материјална подршка и помоћ у сређивању брачних и породичних односа. У Сигурне куће у Зрењанину и у Новом Саду у 2017. су биле смештене 2 жене жртве насиља и троје деце.

8.2 СТАРА ЛИЦА

Кључни проблеми:

- Због материјалне нестабилности породице, јављају се све већи проблеми у заштити старих лица. Поред доминантних проблема старих-старости, сиромаштва и болести, наилазимо на проблеме да често сродници нису у могућности да брину о старима иако су у законској обавези. Сиромаштвом су највише погођена једночлана старачка домаћинства. Отуд је за многе старе потребно обезбеђивање **услуге помоћ у кући**.
- Један број старих, поготово у периоду када се суочавају са немогућношћу даљег опстанка у природном окружењу, долази и до проблема институционалног збрињавања који се огледа у недостатку места и попуњености капацитета одговарајућих установа. Стара лица са предрасудама гледају на институционалне и ванинституционалне услуге које им се пружају и због тога се тешко одлучују на прихватање истих.
- Своје слободно време стара лица често не проводе на адекватан начин, недоступни су им квалитетни, бесплатни културно-образовни и забавно-рекреативни садржаји, често су усамљена и имају осећај да су заборављена од свих. Врло добре примере активизма у старости представљају локални **клубови за старе**, и овај тип услуга вреди проширити на више локација широм општине.

Мере за унапређење ситуације:

- Подршка успостављању и развоју функционалних партнерства између институција-установа социјалне и здравствене заштите, локалних структура власти, месних заједница, чланова социјалних комисија, невладиних организација и грађана како би се постојећи систем заштите још унапредио.
- Оријентисати се на такве услуге које су креативан одговор локалне средине на потребе старих лица.
- Јачати комшијску помоћ и солидарност, подржавати акције које повезују потребе различитих генерација (стари и млади).
- Залагати се за повећање финансијских средстава из републичког, покрајинског и локалног буџета намењена за помоћ особама трећег животног доба.

- Очувати квалитет и повећати доступност ванинституционалних облика заштите за посебно угрожене категорије старих – хронично оболела стара лица, остарела самачка домаћинства и стара лица без континуираних средстава за живот.

8.3 ДЕЦА И МЛАДИ

Кључни проблеми:

- Младима који стицањем пунолетства, тј. престанком школовања, напуштају хранитељске породице или установе социјалне заштите, недостаје адекватна подршка, те имају посебно изражене потешкоће у осамостаљивању што се у првом реду односи на решавање стамбеног питања и запослења.
- Велика је повезаност злоупотребе психоактивних супстанци са различитим облицима друштвено неприхватљивог понашања младих, а тиме и велики ризик за развијање проблема здравствене природе, прекида школовања, незапослености и сиромаштва, те је у овом правцу нужно креирати увремењене превентивне програме.
- Деца и млади неадекватно проводе слободно време, недоступни су им квалитетни, бесплатни културно-образовни и забавно-рекреативни садржаји за децу и младе различитог узраста. Слободно време већине деце и младих је неосмишљено- уз ТВ или у кафићима. Свест о здравом начину живота, као и свест о хуманости и значају волонтеризма код деце и омладине није развијена у довољној мери.
- Велики број деце након завршене средње школе иде на даље школовање у друге градове због недовољног избора виших и високих образовних установа у Кикинди. Млади се често одлучују да и након завршеног школовања остану у тим градовима, што представља значајан одлив младог становништва из Кикинде.
- Финансијска одрживост одређених пројеката представља значајну потешкоћу, са којом се већина институција сусреће, када говоримо о квалитетним садржајима за децу и младе.
- Деца и млади, из породица које су корисници социјалне помоћи имају стечене пасивне навике, без проактивног приступа решавању сопствених проблема, па често услед неадекватности и немогућности избора бивају изложени новим трауматским искуствима.

Мере за унапређење ситуације:

- У склопу развијања интегралног система социјалне заштите потребно је успоставити мрежу сарадње институција и организација које се баве децом и младима, континуирано едуковати људске ресурсе, развити нове и трансформисати постојеће услуге и установе, помоћу већих финансијских издвајања из републичког и локалног буџета.
- Посебну пажњу посветити развијању локалних услуга и организационих облика социјалне заштите за децу и младе без родитељског старања и децу и младе са поремећајем у понашању.
- Континуирано вршити сензибилизацију јавности за препознавање потреба посебно осетљивих група деце и младих ради њиховог укључивања у систем социјалне заштите.

8.4 ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Укупно 698 особа са инвалидитетом (ОСИ) користио је услуге ЦСР у 2017. години, што чини 6,90% укупног броја корисника. Половину чине старије особе – 341 (48,85%), 54 су деца (7,74%), а најмање је младих – 45 (6,45%).

Табела 37: Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2017. год, према старости и полу

Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	37	17	54
Млади	28	17	45
Одрасли	137	121	258
Старији	69	272	341
УКУПНО	271	427	698

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. годину

Посматрано према врсти инвалидности, највише је особа са телесним инвалидитетом – 253 (36,25%), а следе особе са менталним обољењем – 150 (21,49%) и особе са интелектуалним инвалидитетом – 35 (15,19%). Вишеструки инвалидитет има 47 особа.

Табела 38: Број ОСИ на евиденцији ЦСР у 2017. год. према врсти инвалидитета и старости

Врста инвалидитета	Старосна структура				
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Телесни инвалидитет	38	20	83	112	253
Интелектуални инвалидитет	6	11	22	67	106
Сензорни инвалидитет	1	3	19	71	94
Первазивни развојни поремећаји	1	3	21	23	48
Вишеструки инвалидитет	8	6	29	4	47
Ментална обољења	0	2	84	64	150
УКУПНО	54	45	258	341	698

Извештај о раду ЦСР Кикинда за 2017. Годину

На дан 31.12.2017. године укупно 49 ОСИ користио је услуге смештаја у установама социјалне заштите, и то: смештај у прихватилишту 4 особе, у сродничкој старатељској породици 1, у хранитељској породици 13 и у установи социјалне заштите 31 особа. Посматрано по старосним категоријама, деце је 17, младих 10, одраслих 13 и старих 9. У току 2017. године у установе социјалне заштите смештено је 10 ОСИ - 2 младих, 5 одраслих и 3 старе особе. У прихватилиште су смештене 2 особе а у установи социјалне заштите 8 особа.

Кључни проблеми:

- У општини Кикинда брига заједнице о особама са инвалидитетом је препозната као једна од важних компоненти друштвене бриге. Локална самоуправа је обезбедила услугу дневног боравака и личног пратиоца и врло је важно истаћи да се пружање ових услуга обавља од стране лиценциране организације социјалне заштите. Услуга дневног боравака је доступна за децу и одрасле, по чему је Кикинда једна од ретких локалних заједница у Србији са развијеном услугом доступном за све узрасте корисника.
- И поред наведеног, кључни проблеми особа са инвалидитеом су:
- Висока стопа сиромаштва – ове особе углавном живе од социјалних давања (стопа запослености је готово занемарива), тако да је ова категорија становништва на доњој лествици сиромаштва.
- Процентуално, само мали број ОСИ користи услуге дневних активности као подршку за живот у заједници, тако да се и даље углавном ослањају на своје породице које се без адекватне подршке саме носе са проблемом свог члана, а кад то више нису у стању, смештају га у институцију.
- Особе са инвалидитеом су и даље невидљиве и искључене и веома се тешко укључују у друштвене области живота (образовање, запошљавање, социјални живот). Ова искљученост условљена је делимично њиховим смањеним способностима, на основу којих не могу без посебне подршке да задовоље своје личне, социјалне и друге потребе, али и постојањем баријера које средина пред њих поставља (психичке и физичке баријере).
- Типично за ОСИ је да је спектар њихових потреба веома разуђен, и да залази у друге секторе (здравствени, образовни, културни, област запошљавања).

Мере за унапређење ситуације:

- Јачање инклузије деце са сметњама у развоју у вртићу и школи, што у неким случајевима може захтевати додатну стручну подршку стручног кадра.
- Удружења особа са инвалидитетом на територији општине Кикинде су бројна, те кроз активизам особа са инвалидитетом могуће је значајно развити инклузивност заједнице.
- Превенција институционализације кроз развијање постојећих и организовање нових модела подршке за живот у заједници (нега и помоћ у кући породицама ОСИ, становање уз подршку, дневни центри за ОСИ, привремено-повремени прихват, специјално хранитељство).
- Унапредити локалну мрежу сарадње свих давалаца услуга ОСИ
- Превенција искључености и дискриминације, сензибилизација друштва по питањима права и потреба ОСИ

8.5 РОМСКА ПОПУЛАЦИЈА

Према националној и етничкој припадности највећи број корисника услуга и права из система социјалне заштите користе Срби, затим следе Роми (431 лице) док за одређени број корисника не постоји евиденција. Овај податак указује да је ромска популација и даље на високом месту по сиромашту и маргинализованости у локалној заједници.

Кључни проблеми:

- Ромске породице се процентуално чешће суочавају са озбиљним проблемима сиромаштва, лоших хигијенских услова становања, недостатком докумената потребних за остваривање права из области социјалне и здравствене заштите.
- Без обзира на бројност ромске деце мало њих заврши основну школу. Ромска деца напуштају редовно школовање углавном под притиском родитеља.
- Већина Рома је необразована или имају само основношколско образовање. Из тог разлога, већина је незапослена, раде на лоше плаћеним пословима, углавном на радним местима где нису потребне посебне квалификације.
- Обузети свакодневним проблемима пуког преживљавања, необразовани родитељи немају могућности да шаљу своју децу у школу.
- Последишно, ова деца постају незапослени млади људи и неквалификовани радници, баш као и њихови родитељи, и тиме се круг сиромаштва затвара. Такође, код Рома који користе социјалну помоћ изражен је негативан став према запошљавању.
- Већина ромског становништва живи сиромашно и у нехигијенским условима. Због нехигијенских услова у којима живи велики број ромске деце, она у школу дођу запуштена и прљава, због чега их друштво одбацује. Осећају се неприхваћено и то је још један од разлога због кога рано напуштају школе.
- Такође, велики проблем Рома је то што значајан проценат популације нема социјално и здравствено осигурање.
- Већина ромске популације не региструје своје бракове нити пријављује новорођену децу. Роми често не знају и нису информисани о томе где и како да остваре своја права.

Град Кикинда је донео је Локални акциони план за роме од 2017-2019 године који обухвата образовање, становање и здравље и запошљавање.

Мере за унапређење ситуације:

- Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома
- Унапређивање могућности за запошљавање Рома
- Повећање доступности информација о могућностима остваривања права из области социјалне заштите
- Подршка развоју хранитељства
- Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета и услова становања

9. МЕХАНИЗМИ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Стратешки план социјалне заштите града Кикинде тежи да демонстрира спремност за развој одрживог модела интегрисане социјалне заштите. У циљу обезбеђења пуне и ефикасне имплементације стратегије интегралне социјалне заштите, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребне за координацију активности:

- Скупштина Града најмање једном годишње разматра извештај о спровођењу Стратегије социјалне заштите и усваја корективне мере и акционе планове за наредну годину.
- Радна група за израду Стратегије координира и врши мониторинг спровођења Стратегије и уз акционе планове најмање једном годишње припрема извештај за Скупштину.
- Радна група за израду Стратегије осигурава да се благовремено, у процесу креирања градског буџета, презентују акциони и годишњи планови проистекли из ове Стратегије и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење.
- Радна група за израду Стратегије у складу са својим овлашћењима сачињава годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима социјалне заштите и према јавности. План рада доставља Скупштини Града, која га је именовала на усвајање.
- Радна група за израду Стратегије у партнерству са Градском управом Кикинда иницира регионалне, међуопштинске састанке (најмање једном годишње) свих актера социјалне заштите, или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размене информација и дефинисања заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба свих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова локалног савета за социјалну заштиту.

10. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Циљ мониторинга и евалуације Циљ мониторинга и евалуације спровођења Стратегије развоја социјалне заштите Града Кикинде је да се систематично, редовно прикупљају подаци, прати и надгледа процес имплементације стратешких циљева и задатака и процењује успех стратегије.

Сврха мониторинга и евалуације	Сврха мониторинга и евалуације је праћење напретка, побољшање ефикасности и успешности стратегије, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.
Временски оквир	Мониторинг ће се спроводи дугорочно за период (2019-2023) и у континуитету за сваку пружену услугу која је предмет праћења. Евалуација ће се вршити повремено - периодично и пратиће одређене фазе имплементације стратегије. Евалуације успешности целовите стратегије обављаће се једном годишње и извештај о евалуацији је саставни део целовитог извештаја о спровођењу стратегије који се подноси Скупштини Града и јавности на увид, разматрање и евентуално кориговање. Финална евалуација Стратегије развоја социјалне заштите обавиће се на крају 2023 године.
Предмет мониторинга и евалуације	Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности, специфичних задатака и циљева, стратешких циљева и мисије и то на следећи начин: Праћење процеса имплементације, Праћење исхода активности, Евалуацију напретка у остваривању сврхе, Евалуацију утицаја стратегије на живот корисника и грађана. Индикатори напретка и успешности одређени су за сваку приоритену циљну групу.
Методе и технике мониторинга и евалуације	За успешно обављање мониторинга и евалуације Стратегије развоја социјалне заштите Града Кикинде користиће се: евиденција корисника и услуга, анкета, интервју и фото записи.
Носиоци процеса мониторинга и евалуације	Сви актери социјалне заштите и носиоци програма, услуга или појединачних активности су у обавези да у складу са општим индикаторима дефинишу специфичне и обезбеде њихово мерење током трајања имплементације.
Коришћење резултата мониторинга и евалуације	Примарна сврха прикупљања податка и доношења оцена о напретку и успеху је провера заснованости и реалистичности стратегије, па с тим у вези и кориговање циљева и задатака, уколико је то потребно. Мониторинг извештаји се сачињавају сваке године и презентују Скупштини Града и јавности на увид и разматрање.

АКЦИОНИ ПЛАН

СТАРА ЛИЦА								
Активности	Организација/ институција	Индикатори	Буџет за 2019 дин	Временски план/године				
				2019	2020	2021	2022	2023
Лобирање за додатна финансијска средства за одрживост програма намењених старима	Градска управа Геронтолошки центар Кикинда ЦСР	20 % средстава за 2019 долази из алтернативних извора финансирања	100.000	x	x	x	x	x
Информисање старих лица о правима и могућностима	Геронтолошки центар Кикинда	Број информисаних	100.000	x	x	x	x	x
Повезивање појединачних база података установа и организација	Градска управа ЦСР Кикинда Пружаоци услуга	Број евидентираних Заступљеност свих служби	250.000	x				
Проширење услуге помоћ у кући	Пружалац услуге	Број запослених Број корисника Број донетих решења	2.000.000		x	x	x	x
Проширење услуге Клуб за старе	Пружалац услуге	Број корисника	1.500		x	x	x	x
Развој и промоција програма за самопомоћ старима – подршка програмима активације старих	Удружења старих Пружаоци услуга за старе	Број корисника Број програма	200.000	x				
Успостављање иновативних програма за бригу о старима	Удружења старих Пружаоци услуга за старе	Број успостављених услуга	500.000	x				

ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ								
Активности	Организација/ институција	Индикатори	Буџет за 2019 дин	Временски план/године				
				2019	2020	2021	2022	2023
Обезбеђивање одрживости услуге сензорне интеграција	Градска управа Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда ЦСР	Број корисника Рехабилитационог центра	2.500.00	x	x	x	x	x
Проширење услуге Дневни боравак за особе са инвалидитетом	Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinде ОШ „6. октобар“	Број нових корисника	3.000.000			x	x	x
Проширење услуге личног асистента	Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда	Број нових корисника свих служби	250.000		x	x	x	
Унапређење доступности постојећих услуга лицима из сеоских средина	Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда ОШ „6. октобар“	Број корисника из руралних средина	2.000.000	x	x	x	x	x
Континуирано информисање породица особа са инвалидитетом о правима и механизмима за остварење	Пружаоци услуга ЦСР Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда ОШ „6. октобар“	Број информисаних	200.000	x	x	x	x	x
Едукација актера о иновативним програмима за ОСИ на националном и регионалном нивоу	Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда Удружења ОСИ Пружаоци услуга	Број семинара Број едукованих и информисаних професионалаца	500.000	x	x	x	x	x
Успостављање иновативних програма кроз ЕУ фондове	ОЦД Центар за пружање услуга социјалне заштите града Киkinда Градска управа ОШ „6. октобар“	Број аплицираних пројеката Број добијених пројеката	100.000	x				

ДЕЦА И МЛАДИ								
Активности	Организација/ институција	Индикатори	Буџет за 2019 дин	Временски план/године				
				2019	2020	2021	2022	2023
Укључивање деце и младих у креирање и реализовање културних и забавно-рекреативних садржаја	ОЦД ЦСР Образовне институције Градска управа	Број активности Број укључених младих и деце	200.000	x	x	x	x	x
Изградња и адаптација простора за децу и младе за креативно провођење слободног времена	Градска управа Кикинда	Обезбеђен и адаптиран простор	3.000.000		x			
Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за децу и младе	ОЦД Образовне институције	Број активности Број укључених младих и деце	250.000	x		x	x	
Развијање неформалног образовања младих (олакшано запошљавање)	ОЦД Градска управа Образовне институције	Број активности Број укључених младих и деце	300.000		x	x	x	x
Континуирана едукација деце и младих о здравим стиливима живота	Организације цивилног друштва Образовне институције	Број активности Број укључених младих и деце	300.000	x	x	x	x	x
Развој програма за сузбијање насиља међу младима	Организације цивилног друштва Образовне институције	Број активности Број укључених младих и деце	300.000	x	x	x	x	x
Подршка младима који излазе из система социјалне заштите - стамбени простор + подршка запошљавању	Градска управа Центар за социјални рад Установе социјалне заштите	Број активности Број укључених младих из система социјалне заштите	Потребна анализа		x	x		

РОМСКА ПОПУЛАЦИЈА								
Активности	Организација/ институција	Индикатори	Буџет за 2019 дин	Временски план/године				
				2019	2020	2021	2022	2023
Подршка унапређењу социјалне заштите Рома	Центар за социјални рад Градска управа Ромске организације	Број Рома који остварује нова права Број Рома који је информисан о правима	200.000	x	x	x	x	x
Подршка унапређењу здравствене заштите Рома	Градска управа Здравствене установе Ромске организације	Број превентивних прегледа Број Рома са обезбеђеном здравственом заштитом	500.000			x	x	x
Подршка унапређењу образовању Рома	Градска управа Образовне институције Ромске организације	Број ромске деце укључен у предшколско, основно школско и средње образовање Број едукација за ромску децу и младе	250.000		x	x	x	
Подршка унапређењу запошљавања Рома	ЦСР НСЗ Образовне институције Ромске организације	Број едукација Број едукованих Рома Број запослених Рома	2.000.000	x	x	x	x	x
Континуирано информисање Рома	Пружаоци услуга ЦСР Ромске организације	Број информисаних Рома Број инфо пунктова за Роме	500.000	x	x	x	x	x
Медијска промоција за смањење дискриминације ромске популације	Ромске организације Локални медији Градска управа	Број реализованих медијских појављивања	300.000	x	x	x	x	x
Подршка унапређењу становљања Рома	Градска управа кикинда	Број стамбених јединица Број Рома	Потреб- на анализа		x	x	x	x